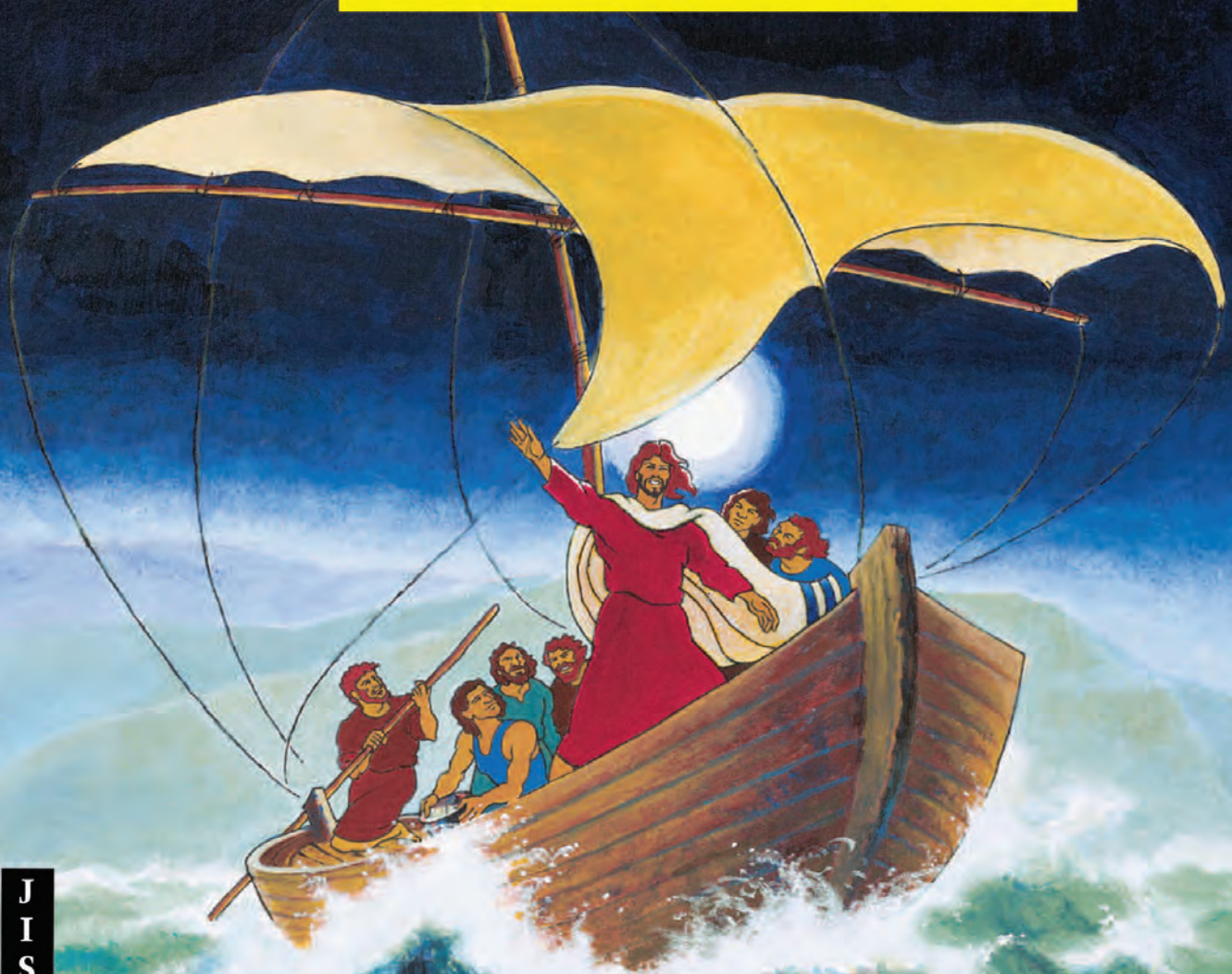

Hümkehepe tüşho ngüthanakkhi: Willem de Vink

JISU MESSIA

JISU
MESSIA

KHITE ATO THIYUKHIAN KIM ALALA KHEAK

WILLEM DE VINK

Tümü.....

Angel: Müngüpe Thrünpuh yunyithsürü(p.5)

Müngühmühibo: Atsü lüptükhi Thrünpuhnü küpü api mulungkhi tümü rhimochonü jurükilim jihpü.

Amüsüh Hüm: Amüsüh hüm ching Thrünpuh nü künangte mihtsürü ngücho tüsho apinü küte arüki asukcho harü kherhakupah.

Lümchingkihachih: Jisu ruyanrü bonü api shekhi, tüsho rhangkamlote arükhi tüsho yihkchap tüsho yukhu lümkhite lakhi.

Sangkim: Thsümüchipe kukruk küpü kheak Jisu nü mulungsahte shekhea. Haju ha Jisu ruyanrü alala thsungkheak amütsan kamto. (p.25,50)

Jingyanrü: Jisu ruyanrübo (p.18)

Easter: Jisu Rhangkamlote arükhi leangkhekhi nyokhi thünyo. Jihudarü nü pungho thünyo ha nyimung rukhuh leangkhechoh. (p. 38-54)

Lün rhangtung: Jisu Khrista kheak rhangtung lakhi Thrünpuhrü lümkhü. Ju ashe chingnü kukhochoh tüsho juching akheam müla. (p.23,29-30 tüsho 59)

Akin: Nünü Thrünpuh ki mulunglam zobah apinü alokhikhi rhimopü. (p.58)

Nyakpahjihkhi: Thrünpuhnü nyakpahjihpah, ha shelangshe angüpü thülunte müla-alalashe. Thrünpuhnü nyak pahjihcho nünü langshe atsütsü nyak yihpeakkhi alokhishe tüsho amüthripü mulungsho. Nyak pahjihpü ju kuklah tümüte Jisu nü isa thsümüchi ngüpü thülunte lakhi apinü han. (p.58)

Thrünpuh Kiulungthsü:

Thrünpuh kiulungthsü ju küching mihtsürübonü api mihyu anyipa ju ching lah.

Amüsüh Me: Thrünpuh me sherübonü Jisu ruyanchonü arüpoki lapü künchoh. (p. 58)

Jisu: Thrünpuh tsüührü Mung ah, ju amütsan, “Thrünpuhnü Khümkhitchoh”

Messia: “Mujute müsuhkhithki kiulung thsüpuh” Messia (Ibri yumüthsü ah) ha Greek yutha chingnü Khrista (p. 52,55)

Tamkhüntamnü: Thrünpuh ki nünü nyimte yungsho achangnü thachoh, tüsho apiki nünü anyichoh (p. 18,19,42)

Rhangkamlokhi: Jisu ashe chingnü rhangkamlote asürü. Nyimung khülang isa alala ashe chingnü rhangkamlote arüpah. Jushu Thrünpuhnü mihtsürü apan mahkhappah. (p. 53-57)

Arülo: Lüptükhi aso kamshihpah küyimki Jisu alomi ching arülopanü. Yinmi tüsho alomi Thrünpuh nü aso thsüphulopah. (p. 57)

Satan: Thrünpuh tüsho mihtsürübo yo müngüpe thiriri (Arimri tushe jichoh).

Nyak: Isanü tümü rhimochoki Thrünpuh mulungkhi kheak azhih cho tüsho Thrünpuhnü isa thsungkheak müngüh akekhi akheam mükhiungshihpü ziptokhi. (p.4)

Thrünpuh Tsüührü: Jisu mung ah. Api ju Thrünpuh ah shepü alomi ching Thrünpuh tsüührü mihtsürü kampah arü.

Jisu Messia ju shea?

Israel ching kam 2,000 hote tsoto Jisu lapah tunglim. Isa nü api ki 'Jisu Messia' yungsho 'Jisu Khrista' te jichoh. Ju amütsan api ju kiulungthsüpuh ah. Tütüshe api ju kiulungthsüpuh tüläng yung. Jisu ju 'Thrünpuh Tsührü' tüşo 'Mihtsürü Tsührü' te jichoh. Ju amütsan api ju Thrünpuh yo thsüalah tüşo mihtsürübo thsungkheakshe. Jisu rhangtung tünkhean thiyukhean amüsüh hüm ching thrütalah. Ha khite ato thiyukhean kim alala thsungkheak lah.

Jisu kim

Jisu Khrista züpe kimnü rünbah isa lün tankih. Mihtsürübo jingsah yungsho donkey, camel, yungsho khorah tunglim nü hantsah wüte lakheah. Europe mükeak, tüşo Middle East, yungsho Northern Africa harü nangte ahihto mükeak Romrü kiulungthsü bukkhüp lang lakheah. Mih ahikhühnü akhepü yungsho athrütpü mümükheah, tütüshe Israel ching lakhi Jihuda rü bonü kuklah. Arü bo ki 'Hüm mihtsürübo' te jite alakheah. Thrünpuh nü hüm ching nü asukachihchoh, ju Amüsüh Hüm lakheah. Api ju thrüna laki alala kurungkheak athrünrü ah, tüşo apinü mihtsürü alala kilim müyamrü thsüpü künlah. Jü Jisu Khrista nü mütsante huhchoh.

Israel lomi Jisu kim ching

Kiuying: Jerusalem

Mūkeakbo: Galili, Samaria, Juda.

Akeanangkhi: Juhingnangte 28,000 km² (10,810 sq. miles).

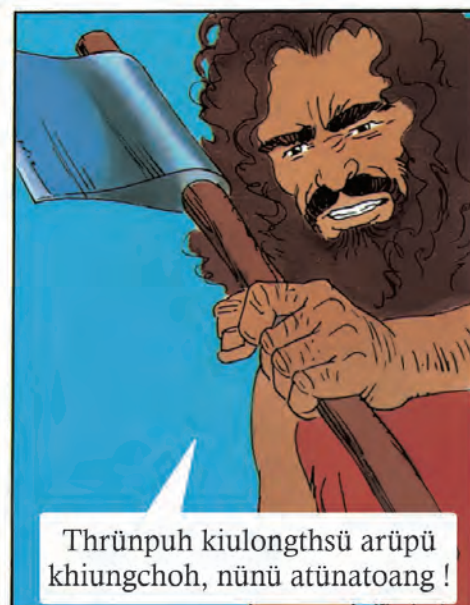
Apunganyi: Alam tsangkhi tangpung.

Lomikiuthsüyak: Amüngüh 63 BC Romrū nū lang Israel ha tanyukte alakheah.

Kiuthsükhi: Pointus Pilate, Romrū Governor nū Israel kiuto ching yuzüng shuhkheah. Tiberius, Romrū wuto kiulungthsürü nūlang api kumung yuzüng shuhkheah.

Kinkhi Yakli: Judearū. Jihudarū arüng yam ju Jerusalem ching lah. Juching amūkeamrū nū kingaün thsungkheak rhimo alala rhimochoh tüsho thsangyuchoh (Parisirūbo ki nangte) tüsho shepünü amüsüh yu yante mihtsürübo ki thiyikihcho.

Yutha: Ibri (Jihudarū yutha lakheah), Greek(Lomiküp nū athakhi yutha lakheah), Latin (Romrū nū thate alakhi yutha).

Rhangtung aso tankihang!

Thrünpuh mahkhap ayü ju sangtungkheak kiukihbah lah...

Sangtung apan nü aso atsü masokhi bo kiusheaka apahbah tüsho mo ching jipyukbah!

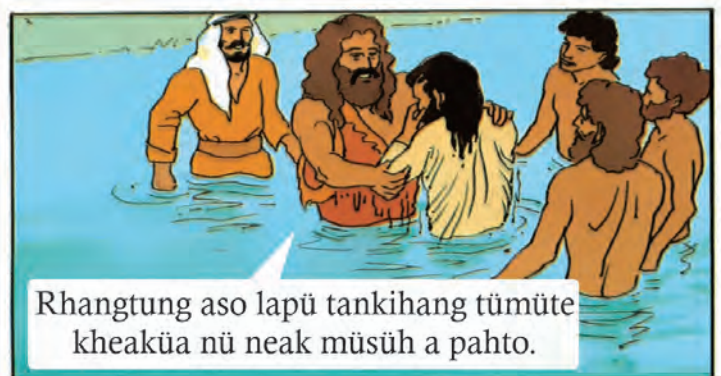

Shepü nü rhangtung tsüte alapü kukla? Küsa isa rhangtung she khapshak bah apahpü kuklah.

Am tükteah! Shelangshe Thrünpuh mahkhap chingnü mütsokhi. Tütüshe I tunglim mih khülang arüchoh shepünü alunglim aleanglim müthrikhukbanü.

Nü tükte rhangtung müthribah alapü künsho, neak alokhiang tüsho arang ha keching tüsho ke thsamang!

Rhangtung aso lapü tankihang tümüte kheaküa nü neak müsüh a pahto.

Keto ching mihtsürü alala nü hapuh
thsangyupuh ki Johan ke thsamjihpuh te ji.....

I-a atungto yung. I-a
shepü hote isa kilim
Thrünpuh hupü la
api limro atünato
jihkhi langah. Apinü
Thrünpuh me tüsho
mo hote baptijihbah.
Junü nü shahshah
müthrijihbah!

Ju khin

I...I thsüthsü
jutülang nünü
I bapti jihpü
yihnupü lah!

Jutülang thsüjihang.
Isa nü Thrünpuh
lunekhi ju juching
rhimochoh.

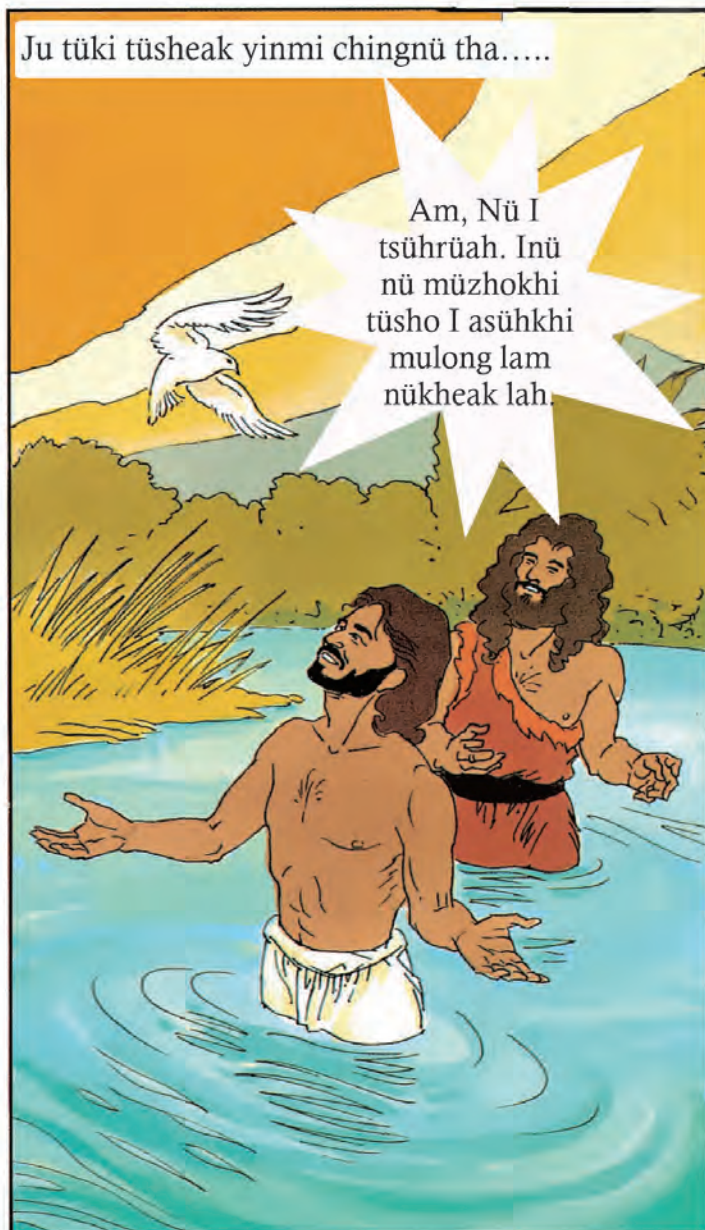

Apuh, nü kiulongthsü
arang tüsho nü
mülungkhi thsüshihang!

Ju tüki tüsheak yinmi chingnü tha.....

Am, Nü I
tsührüah. Inü
nü müzhokhi
tüsho I asühkhi
mulong lam
nükheak lah.

Ha isa lün atankih khi kim ching israelrü thsungkheak johan baptijihpuh nü messiah arüpu tünkheak limro atünato jihkhi ah. Ju kim ching Romrü wuto kiulongthsü ching Israel ju aninikhüh lakheah.

Arung mülate tüşo junote alakhi Israel mihtsürübo lakheah. Arünü Messiah arüpu tünkheak kim aleangte alakheah. Api ju rhokhitrüah api arüpu tünkheak müchitte lakhi atüşo Jihudarü hüm ching thrüta lah. Hapuh Messiah nü thrünpuhrü alungki akuk ngüşihbah.

Jordan keto ching, Johan baptijihpuh nü jisu ki athsokih.

Kheahang! Thrünpuh namphimihnu shepü hote alomi neak alala hanaluabahtonü juching lah.

Api Baptibah jushu, Thrünpuh me müsühnü sunglo ching Jisu bebah yü.

Api sunglo ching nyimung tüşo tsüngre 40 la. Juching apinü tümüşe mütsühyung. Apinü api rhimo jihkhi boju mütsante angükhitpü thsungkgeak tamkhüntamnüte khümkeak lu.

Akuk ngüpü thsungkheak, Alomi ching Thrünpuhrü lümkhü mütsante angüpü Jisunü huh. Mihtsürü ashenü tholobah alakhi chingnü tükhepü ju Thrünpuh lümkhü akeanang lakheah.

Jisunü arimri ju, amüngüpe tüşo amiting kiulung thsürü shepü hote ashekhi tüşo atükheakpe ching kiulung thsüchonü jurü boahde khekih jih .

Am Abuh! I nü nünü akheangkhi rhimobah!

Tütüshe arimri, api azhihrü, nü Thrünpuh
thiyi rhimo chingnü münyitkheampü thsüte
Jisu mulong rükakite mürang.

Nü Thrünpuh tsührüasho ha
lungnü yikhkap kamshang!

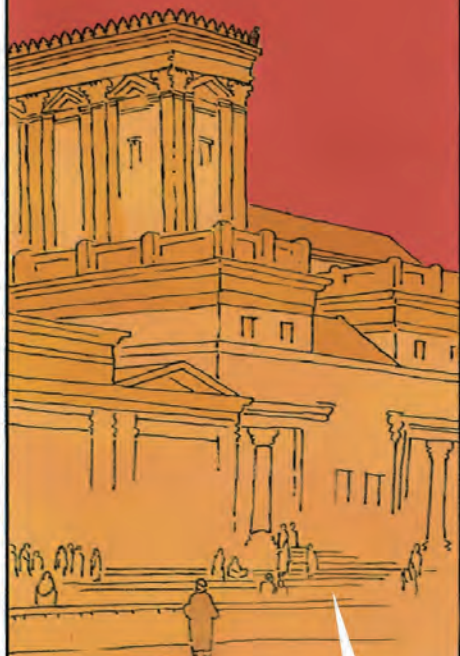
Yung! Ha amüsüh hüm ching
thrütalah: yikhkap nüläng
rhangtung mülakhuk tüshe
Thrünpuh yu khite yihnupü lah.

Nü atsütsü Thrünpuh tsührüasho
amütsan huhte! Arüing yam
achangkheaknü jukkhiake.
Yunirünü nü mayote tholobah te
thrütalah yungte?

Atsütünü nünü I ki mükhümbah
tüsho kingaünsho, inü alomi wu
sühmüh alala nü kilim jihbah!

Arimrinü Jisu bahbah tso, jushu
Api tankihptü yunirtü bo artü.

Amüsüh yu nü hashe
thachoh, nünü Atungpuh
nü Thrünpuh Rükteki.

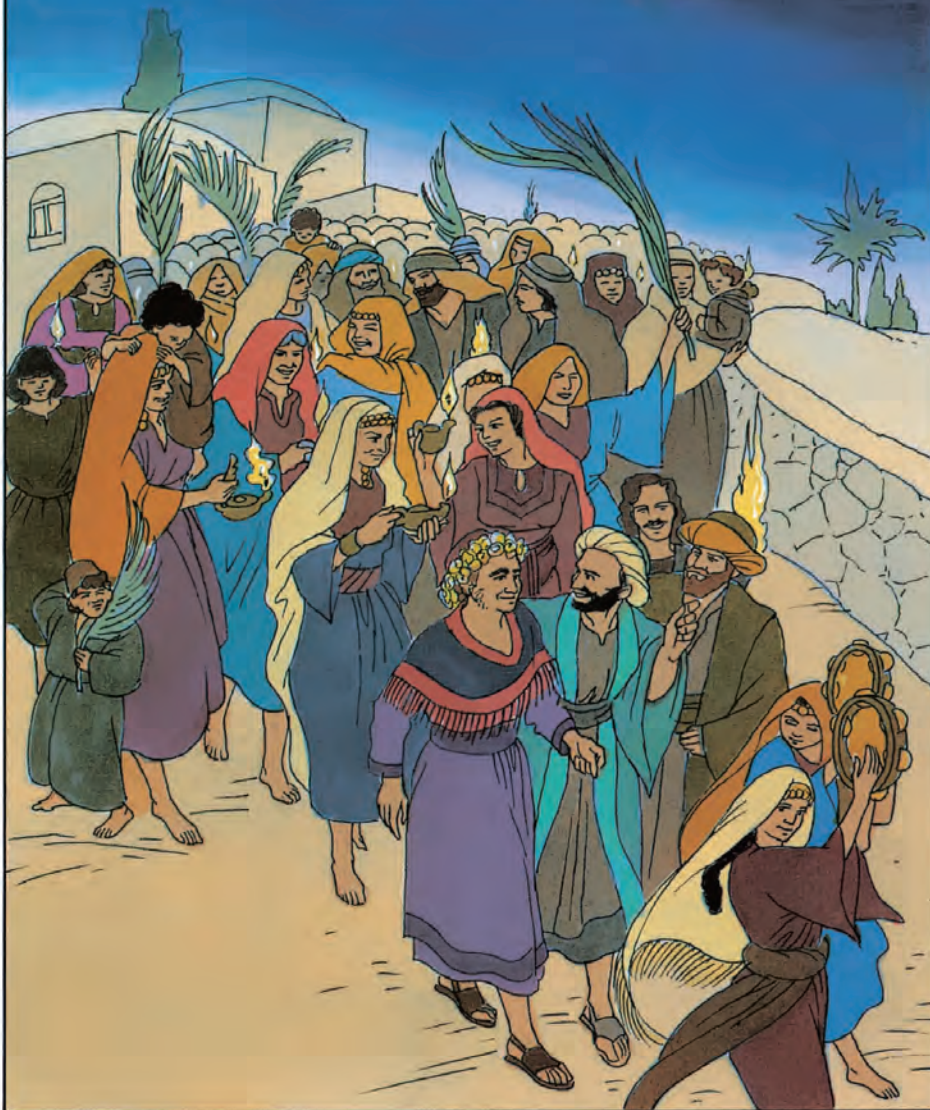
I kheaknü tsoakhinang arimri!
Ha thrütalah: Thrünpuh khülang
juläng nünü kingaünbah tüsho
tankihbah.

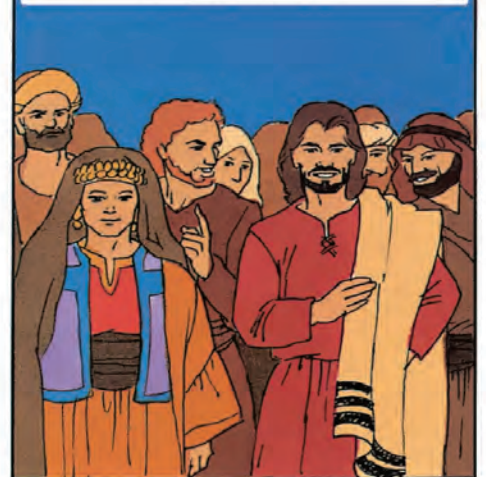
Küyimki Galile ching Jisu
arükheanü amüsüh me nüläng
mibah alakhah. Jisu ju khite
mihhihte alapung Israel kiuto
tukulim nü azokheah. Küyimki
api tsahmusukhea api lung
khürüshe arümusu. Tükte Jisu
ju wukihrübo nü thrütalakhi
Messiah ashi yungnü khite
mükheahnyite api yante arü.

Cana ching, Galilee müzüng tangpung
khülang ching, yamkhün kamkhi lute alakheah....

Jisu she Yamkhün kamkhi thünyio
ching abe tüsho müyamrüt bo she
te bete alakheah.

Kapernaum ha thüngüh nü japushihkhi kiulung Galilee kekim kheak ah. Haching Jisu nü mihtsürübo ki Thrünpuh kiulungthsü tünkheak thsangyupü tankih.

Haching apinü akhuhte api jingyanrü mokhitpü tankih.

Peter, ke astik ching yülianü tüşho nü yo keang ju juching yukang.

Atungrü, tsüngereroro isa rhimochoh tütüşhe tümüşhe müram rhak.

Jutüa lalashe nünü thachole...

Tümü da? I nüa akin müla na tüpü!

Jokob! Johan! Halim arang!
Ha rhangtung amüyung
thsungkheak aramrü ah.

Atungpuh I tükheang!
I a anyiak nü mibah
alakhi mihtsürüah..

Nü tütre, Peter.

Arang tüşho I tunglim
yanang! I nü mihtsürü
ramrü kamshihbah!

I tunglim yanang!

Jisu nü api jingyanrü bebah Galilee kiuto alala ching tsah, tüsho Thrünpuh kiulung thsü tünkheak alala ki tha. Tukthsürübo thsungujih, amünean me yankhita bahjih tüsho mihtsürü bo ahikhühnü ju müyinsahte ngü tüsho atunglim yan. Khürüa Jerusalem kiuto chingnü lang yungte püpu kiuto chingnü she arü. Arü nü apinü athakhi yu alala anialu.

Khümke thürirü asühpü tümüte arü reangkeamshihbah.

Atriprübo asühpü, tümüte arünü amünelobah.

Asühpü sherü I thsungkheaknü thsümüchitonü. asü. Asühang tümü tüsho yinmi ching nü thsambah ato lah.

Nükheak künangte mührünü rhimoshihpü küncho junangte nünüshe mührü ki rhimoang.

Nü riribo ki müzhoang tüsho arü thsungkheak tamkhüntamnüang.

Mührü mük müthsüpü thsüte, rhimo atsübo ju ramte rhimoang.

Shepünü lülüşhishite aliberü kheak kheahchonü apinü amulung ching müzam müram anyiak yihbeakto. Shenüshe atungrü mahne mütankihkhuk; ju Thrünpuh yungsho lakhit.

Isa pangching mük ju tsün khülangah. Nü mük müsühsho junü nü pang athrünkhi ayinshihbah. Tütüshe nümük ju neamneamsho, nü ju amüting ching lachoh.

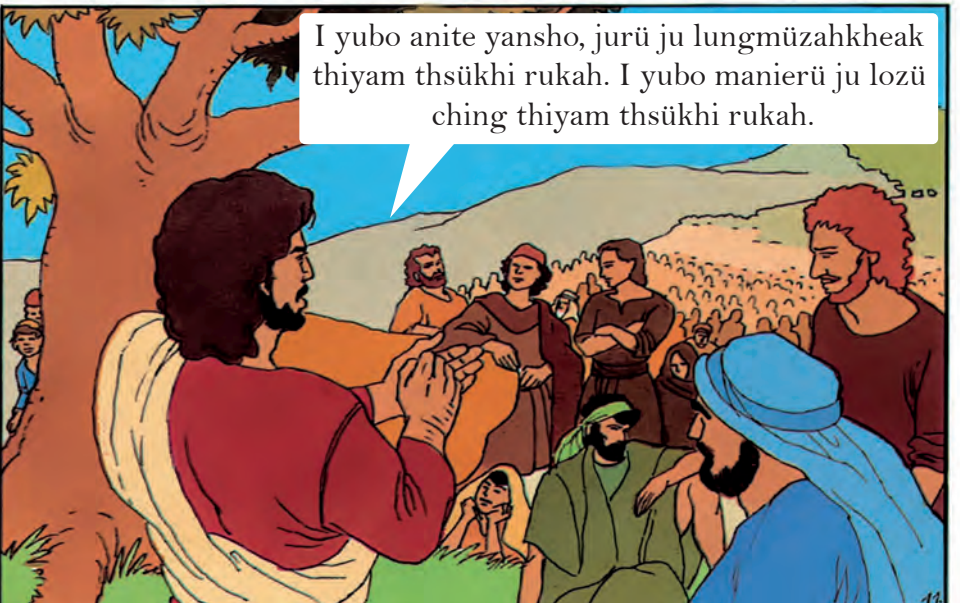
Shenüshe atungrü mahne mütankihkhuk; ju Thrünpuh yungsho lakhit.

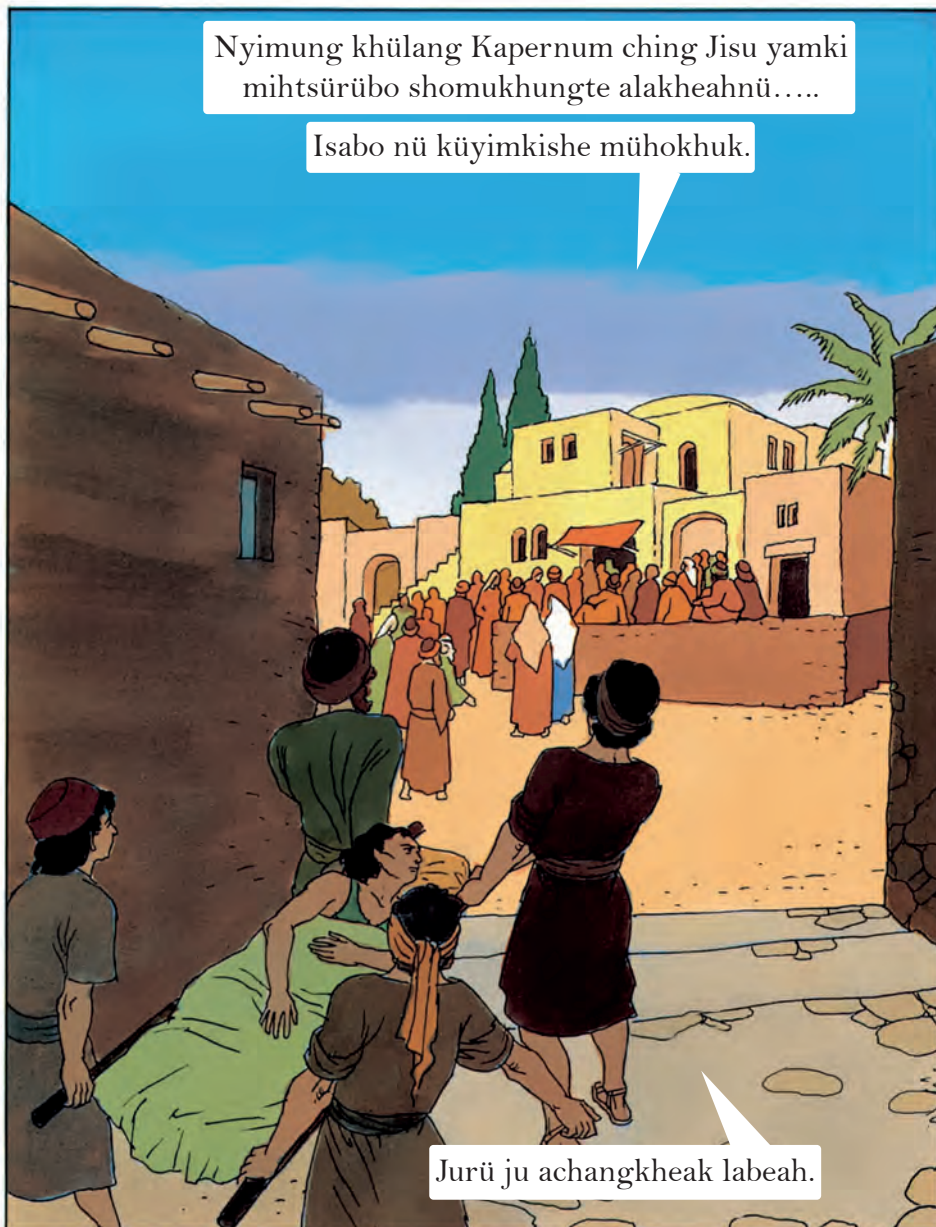

Shito thsungkheak mulungsansan tüla. Tütüshe akhuhte Thrünpuh kiulungthsü tünkheak lümrihang tüsho aningkhi yante arübah.

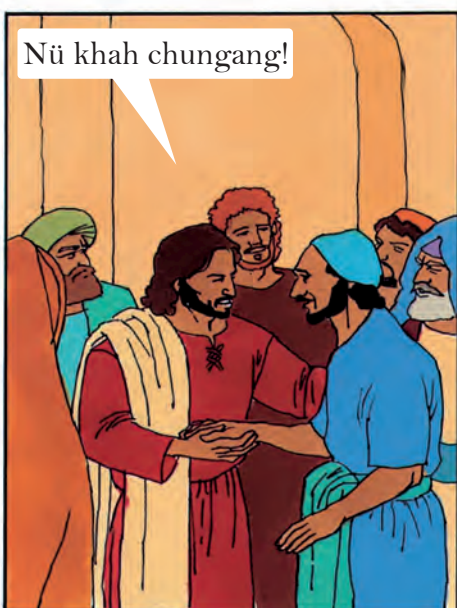
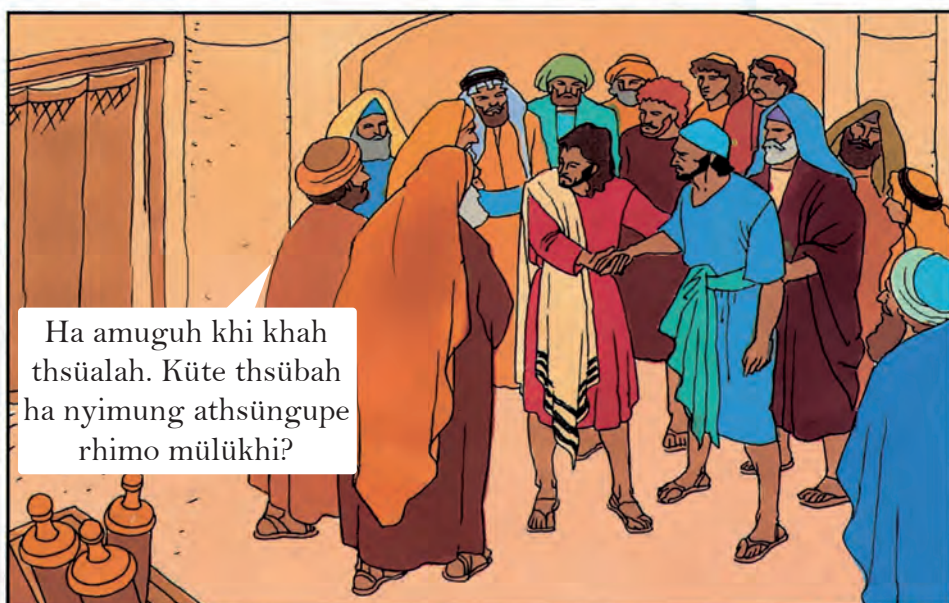
I yubo anite yansho, jurü ju lungmüzahkheak thiyam thsükhi rukah. I yubo manierü ju lozü ching thiyam thsükhi rukah.

Tütüshe Jisu nü rhimokhi
ching ahikhühnü
masührung. Yakzan shuhrü
ahihtonü Jisunü Sabbath te
athakhi amüsüh nyimung
yakzan zokhishe kheahchoh.
Küpü nyimung israel ching
shenüshe tümü rhimo
mürhimoshihpü müküpte
tha alah.

Isa hapuh ha yankhita abahbeah.

Jerusalem ching limberü
boki thakhi ju, ha puh nü
Kiuto mihtsürü amülim
ching bebah wüchoh te
mükheahshih!

Galilee keto ching Jisunü ajingyanrü bebah wü.

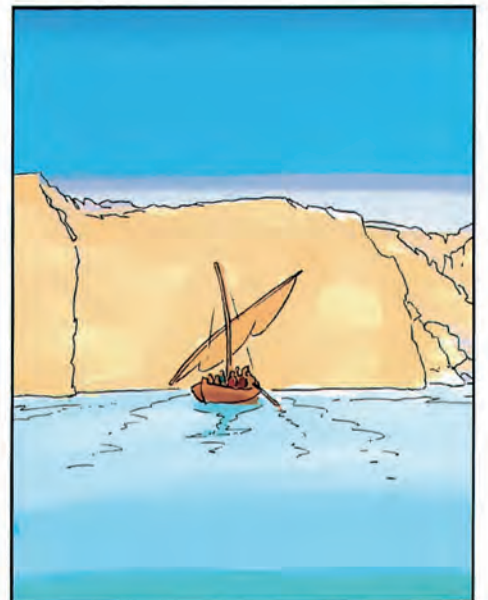

Thsangyupuh! Rungang!
Isa alunglim wüzahchoh!

Tümüte nüsanü trechoh?
Nüsa akin küching lale?

Arünü sangkung ke mungyan
zolah. Tütüshe ha awung ching....

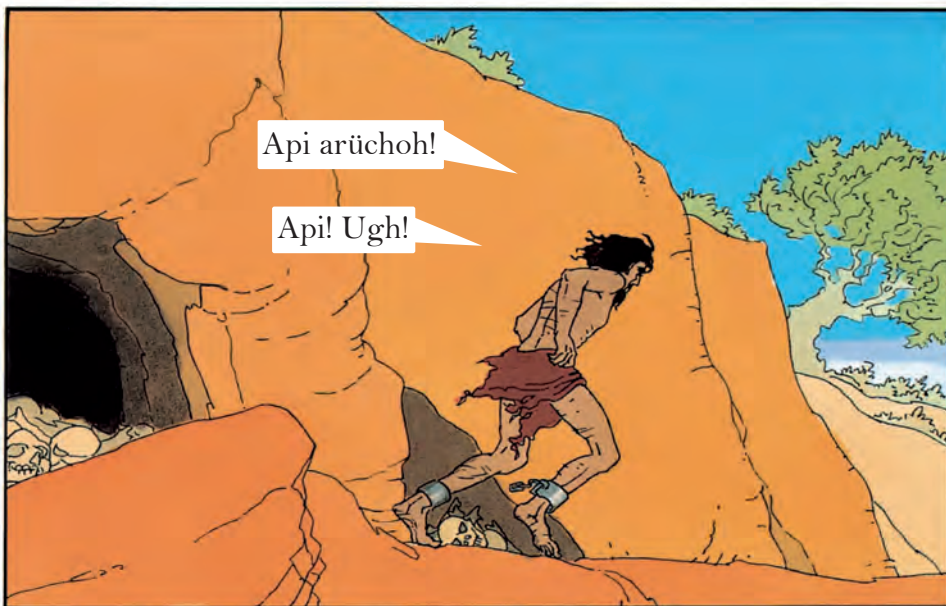
RAAAAH.....!

Amünyian me nü rambah lakhi
mihtsürü awung lim lachoh...

Api arüchoh!

Api! Ugh!

Tsüto, Tsüto, Jisu!

Api Tsoshihang, amünyian me !

Wuto Thrünpuh tsührü
inü nükheak arhimopü
thsüte tümü lale?

Nü mung she ah?

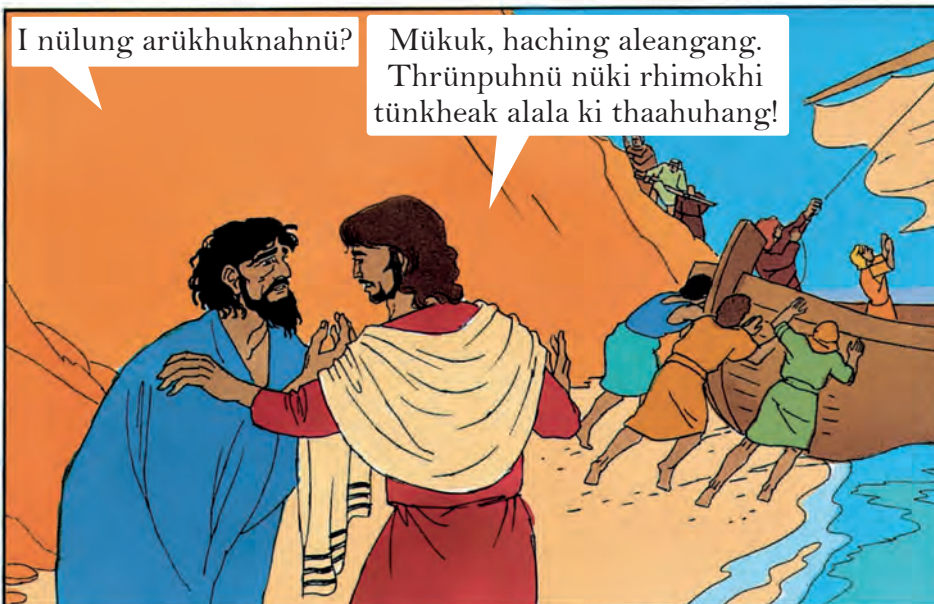
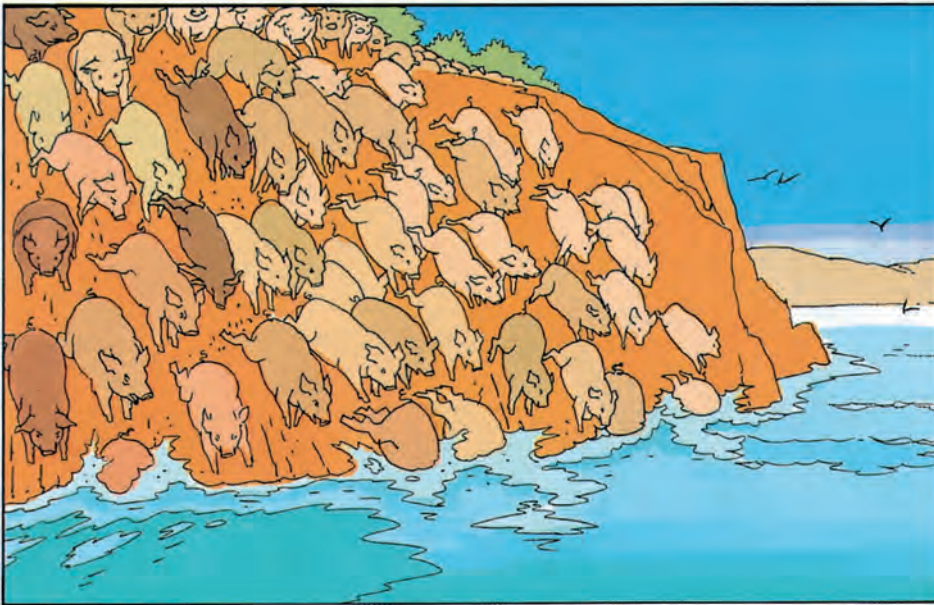
Boto ah, tümü tüsho
isa ahikhüh ah.

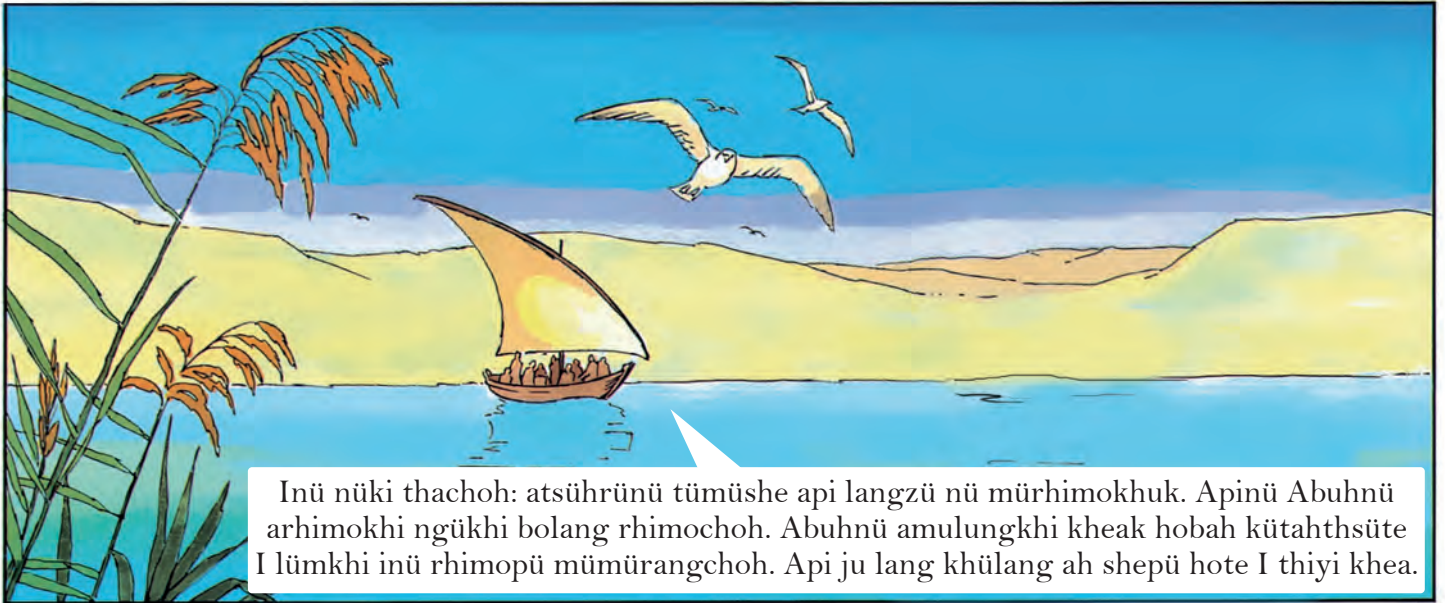

Arang isanü ha
kheaknu bo ching
wüzah anü.

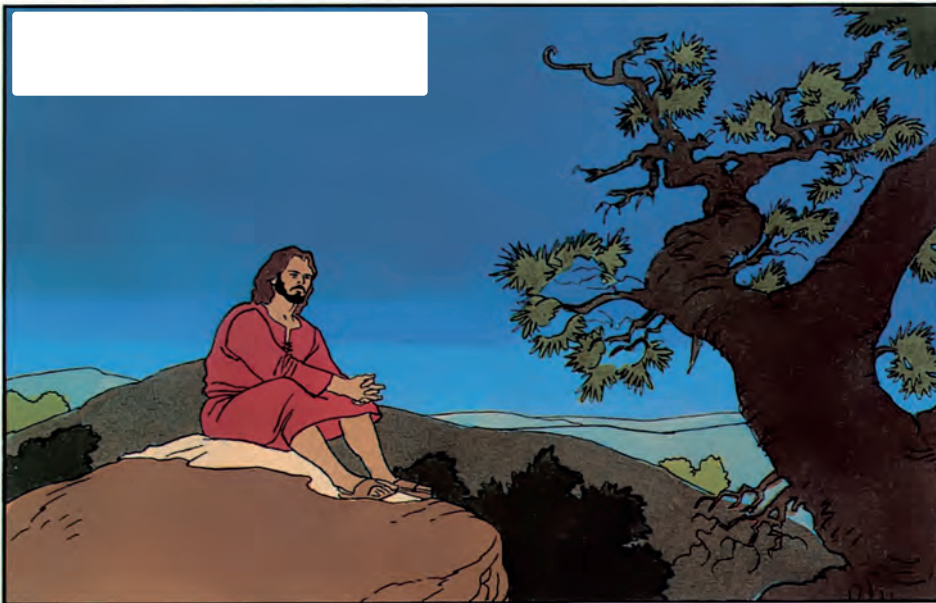

Wüang!

Inü nüki thachoh: atsührünü tümüshe api langzü nü mürhimokhuk. Apinü Abuhnü arhimokhi ngükhi bolang rhimochoh. Abuhnü amulungkhi kheak hobah kütahthsüte I lümki inü rhimopü mümürangchoh. Api ju lang khülang ah shepü hote I thiyi khea.

Tsüngre amüyung tamkhüntamnü lushu Jisu nü amüsü thsangyurü arü 12 mokhit. Harü apinü mahnye mahnye wu jihte amünyian me tüsho tukthsübo thsüngupü wüshih.

Anyie khiungmungrü Peter tüsho Andrew lakheah.

Anyie keonyinye Jacob tüsho johan...

Philip tüsho Nathanael...

Thoma tüsho Mathi (shepü ju Rom nü kühhah lakhi ching ruk threrü lakhea)

Thaddaeus tüsho püpurü Jacob...

Simon, Mütremürangte shoachihpuh, tüsho Judas iskarot.

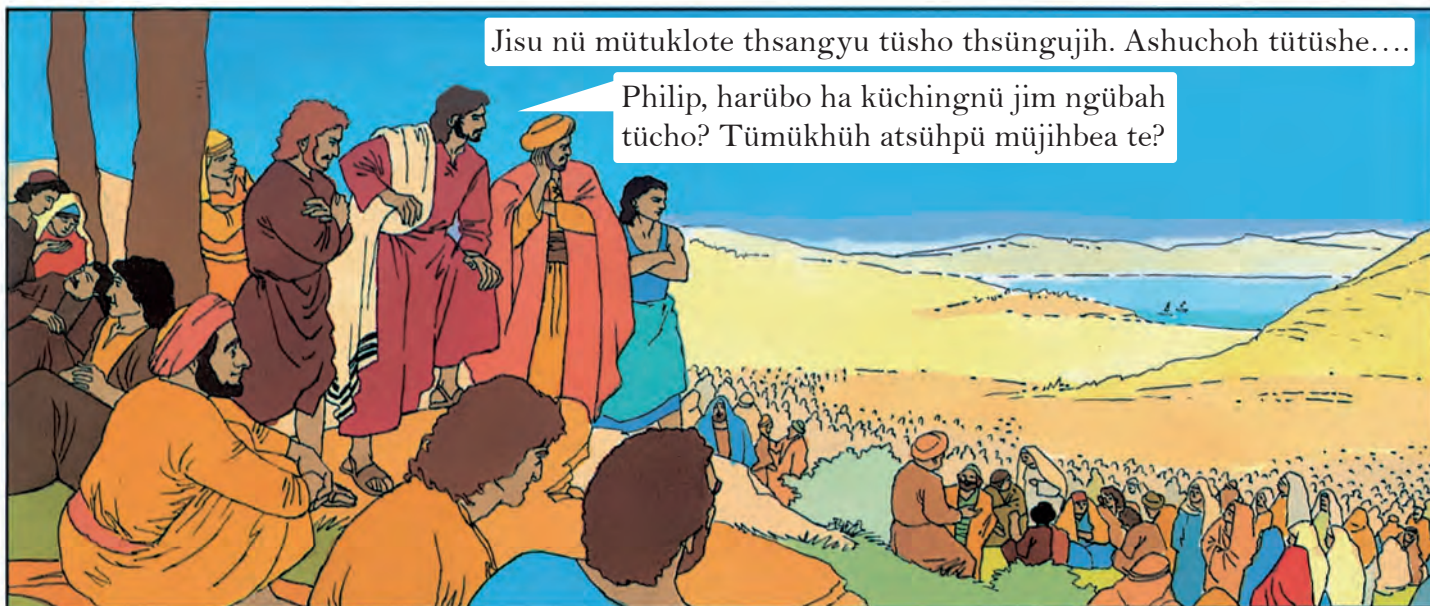
Wüang. Shepünü nusa leangkhiba I leangkhitto, tüsho sherünü I leangkhitto, arünü I thiyipuh leangkhitto.

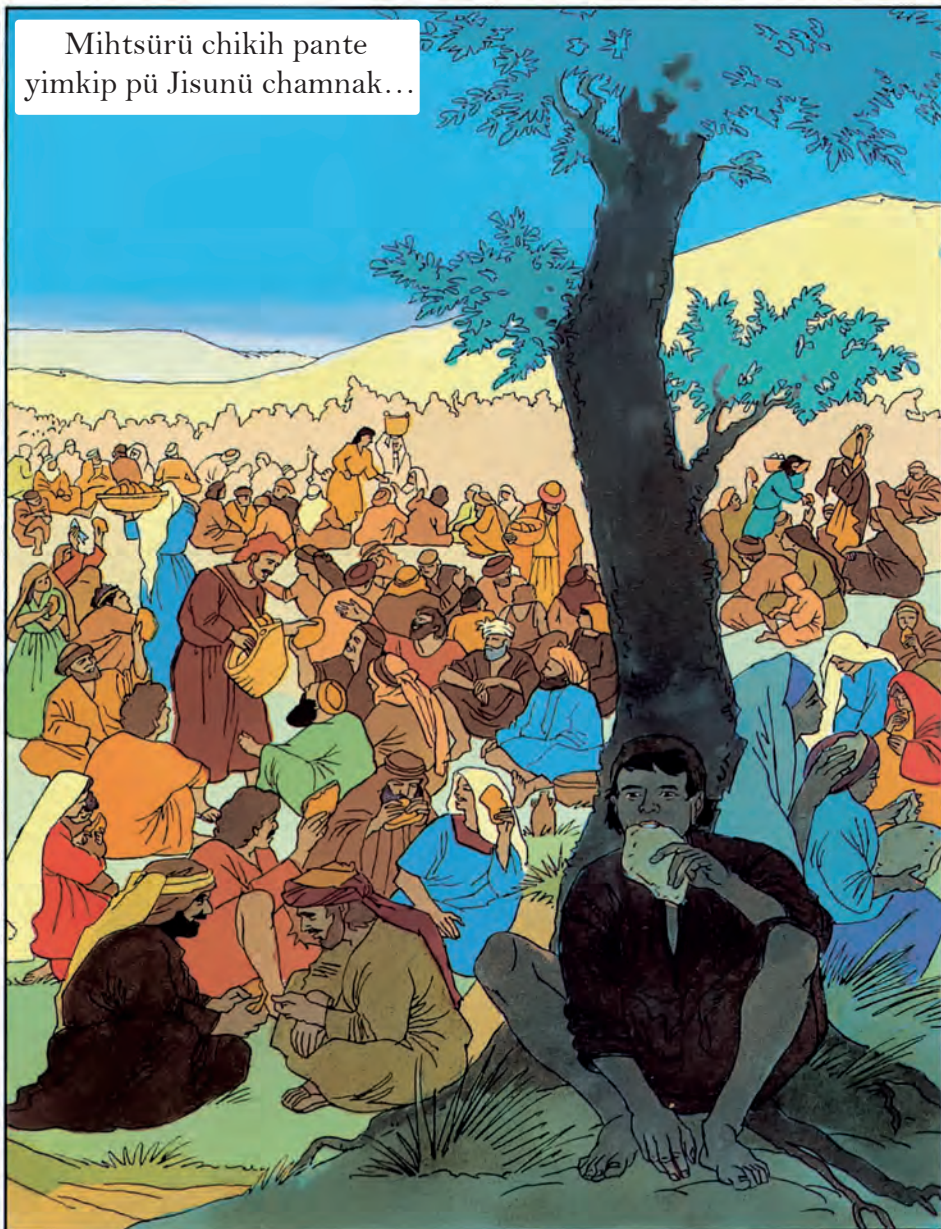
Arü 12 amüsüh thsangyurü bo khite reangzahte thiyi rhimoching nü rholote arü. Jushu Jisunü azik tangpung ching wüpu kün, tütüshe botonü mohte müshamte arü.

Yimlupü ju atoah tütüshe rhimorü anükhüh langah. Yimluputungpuh ki tamkhüntamnü ang, apinü rhimorü yimlupü thsungkheak mühahshang.

Mihtsürü chikih pante
yimkip pü Jisunü chamnak...

Hapuh ha Messia khunuh
shepü arüpu lakheanü.

hapuh ha isa thsungkheak
kiulung thsüpuh thsüshihbeah!

Jutülang kheahang!
Juching 12 muluk
mite anying loalah!

Buh yamyam ching müzütpü kim khiungte arüto. Nüshe
sangkung lubah ke thriphüh lim wüang. Tüsho inü ha
mütuh ching tamkhüntamnüte zipcholabah.

Jisu ju Kiulung thsüpuh ah te khürünüa khite zhiyukpü künlah. Tümü te Rom yakzan rhükkhi ching nü zuzu jihpuh api ah te mulung lam lah tüşho api limbekhi ching tünjibah. Tütüşhe Jisu azihrü she junangte puchoh. Api mükhemükim rüşhe junangte zhiplah. Arübonü api azihloshihpü mihtsürübo ki api kheaknü chamkhishihpü mürang.

Atungrü nü küyimkinü haching arükhea?

Nü nü I yimcho ju I nü yihkhap nü kipmonü ashi?

Jim küppü athsümünim beanü ju rü thsungkheak mülung tūsansan tütüşhe küppü jim nü rhangtung lün lapü tüşho lachonü ju yimang.

Rhangtung lün lapü thsungkheaknü I yihkhap ah. I pang alomi thsungkheak jihkhi ju rhangtung lapü thsungkheak.

Hapuh nü küte thsübah api pang atsühpü isa ki jihkhi?

Yancho münyan muru!

Arang tsahmusuanü!

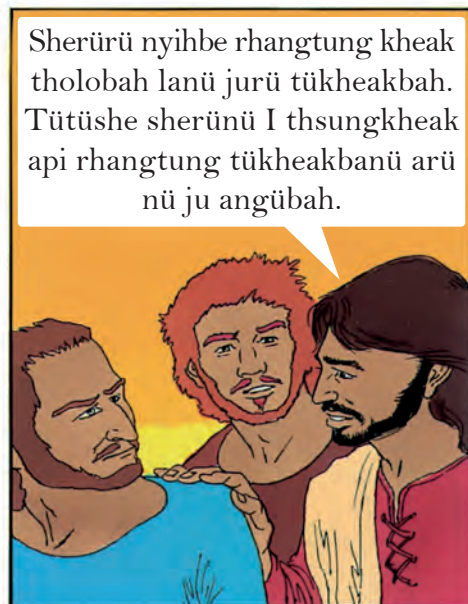
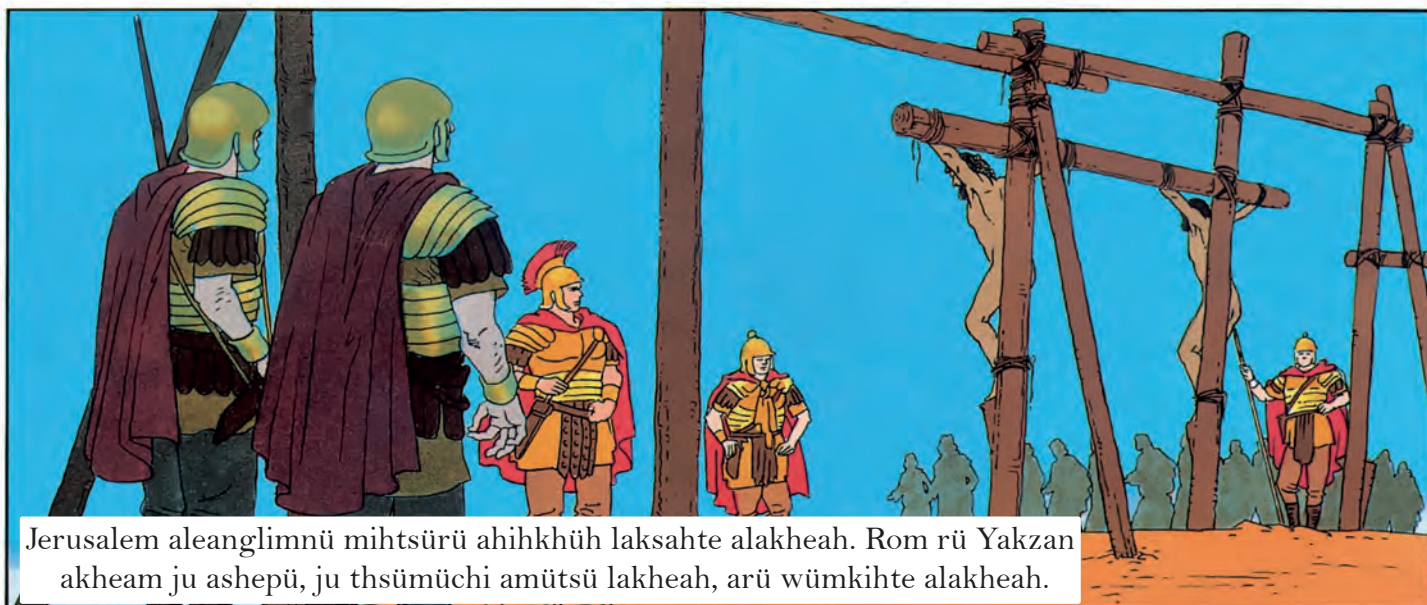
Hapuhnü alala ki pephülapchoh.

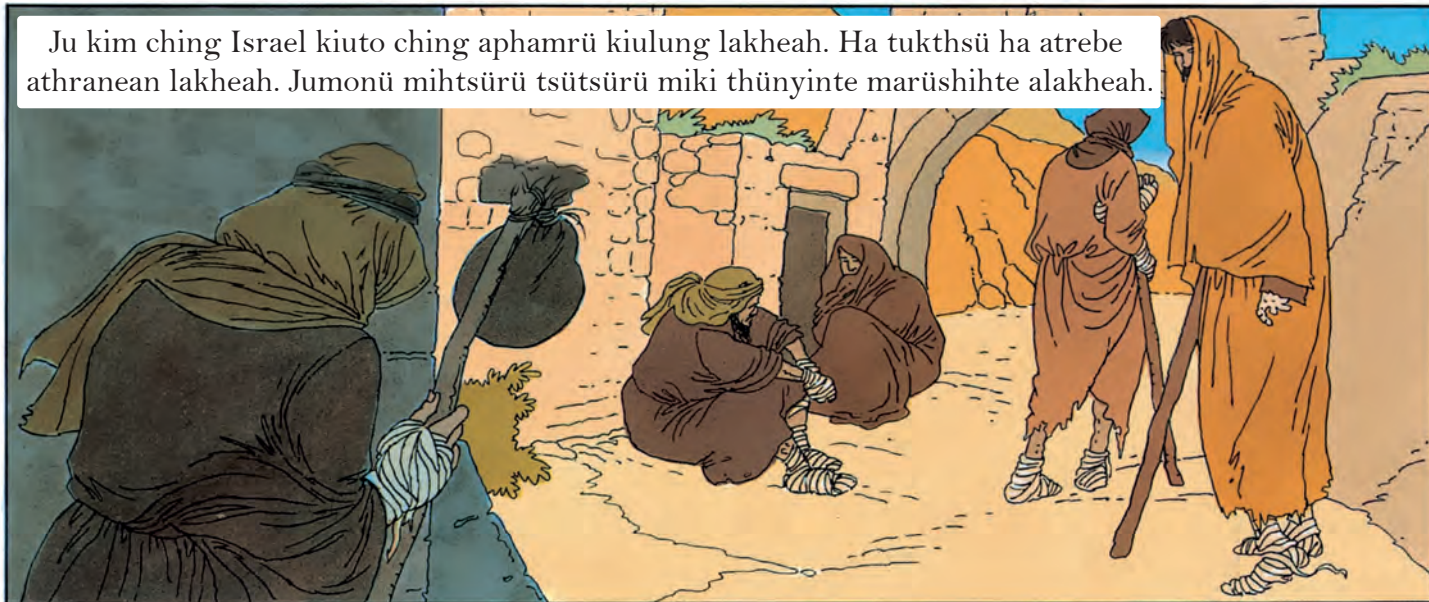
Nünü she awüpu mükunte?

Atungpuh, she yante isa ju awüpu? Nü lün lapü rhangtung yu lah!

Ju kim ching Israel kiuto ching aphaMrü kiulung lakheah. Ha tukthsü ha atrebe athranean lakheah. Jomonü mihtsürü tsütsürü miki thünyinte marüshihte alakheah.

AphaMrü nü küching tsahyukte awübanü arünü zhite mihtürübo ki tanto te alakheah.

AphaMrü!
AphaMrü!

Jisu! Atungrü! Isa ki müzhoang.

Wüang, Amükeamrü ki
nükütah thsüte huhang!

jute thsüsholang isa ju angubate?

Wüang amükeamrü kilim?
Ju ajamara kheahpü?

?

!

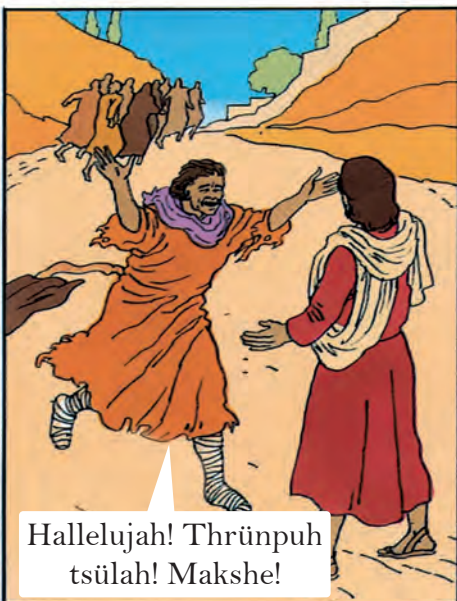

kheahang! I thsünguto!

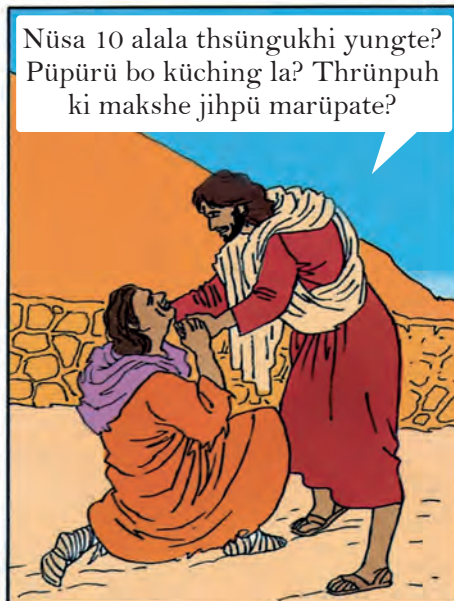

Isa thsünguto!

Am!

Hallelujah! Thrünpuh
tsülah! Makshe!

Nüsa 10 alala thsüngukhi yungte?
Püpürü bo küching la? Thrünpuh
ki makshe jihpü marübate?

Asürüang! Nü akin nü
athsüngu jihkhillang yung,
tüshe nü akhümkhitshe ngüto.

Jihuda mihtsürübo Jerusalem
ching limberünü Jisu tsahkhi
alala ching arük yimpü
yamlarübo thia wüshih.
Tümüte arü nü Jisu nü
rhimokhi alala ching azihte
alakheah.

Mihtsürü nü bahyukte alarü lung lang
Apinü atruachihte alakheah, harü
müzammüramrü, ruk threrü azothsürü
Romrü tünkheak nangte...

Messiah arükhi ju tükheaka
larü yimpü tüsho arübo
akhümkhith jihpü arü.

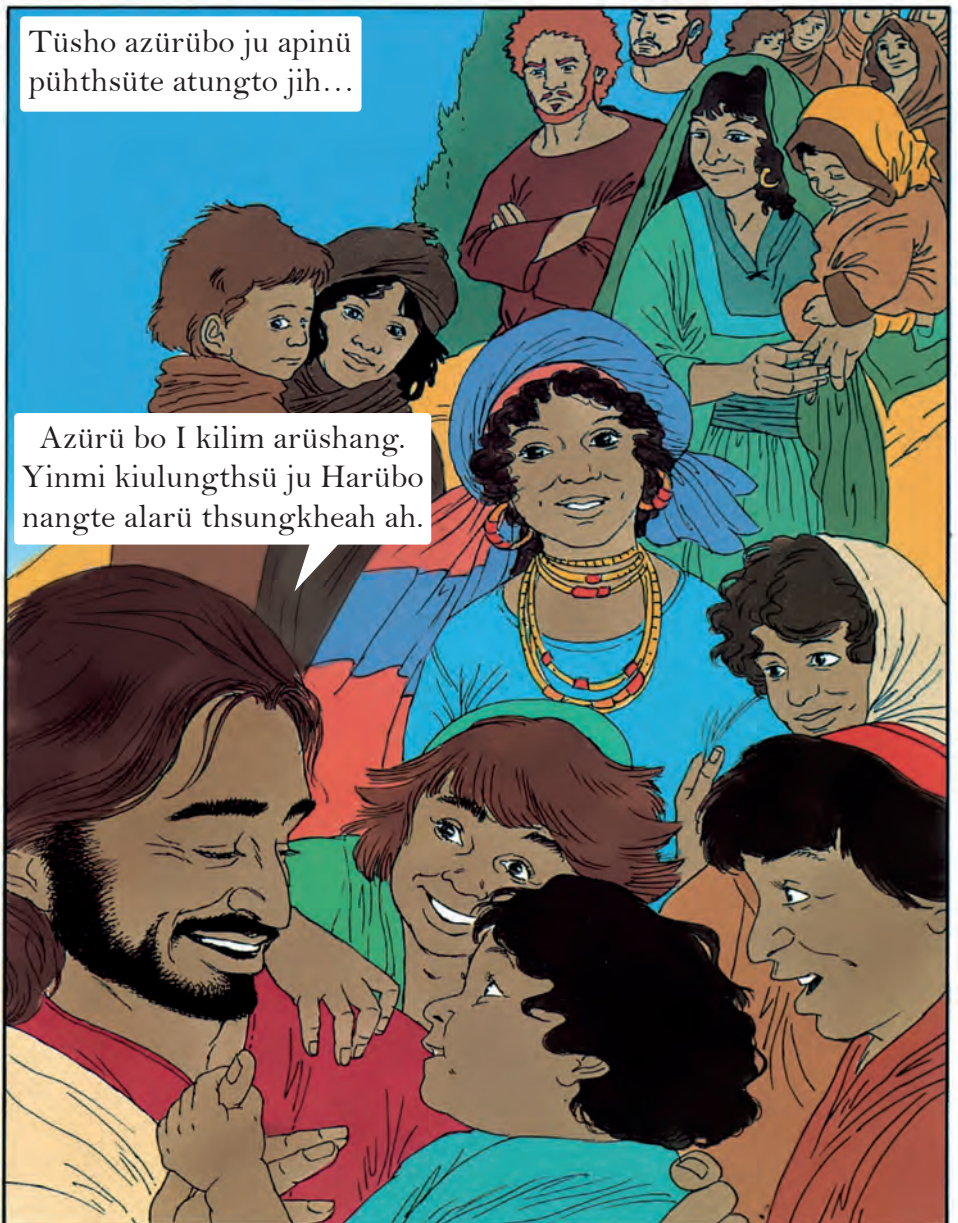
Tümüte Jisu nü amunyi
thsüngujihchoh...

Thsüngushang!

Tüsho azürübo ju apinü
pühthsüte atungto jih...

Azürü bo I kilim arüshang.
Yinmi kiulungthsü ju Harübo
nangte alarü thsungkheah ah.

Bethany kiulung ching Jisu jiyuk, ju Jerusalem phinyite alakhi kiulung ah. Juching Lazarus tüsho achi pünye Martha le Mary Jisu yo müyamrü atsü lakheah. Tale küyimki Jisu Bethany ching arükhea Lazarus nyimung phie kiuyuk ching lakhi so.

Atungpuh, nü haching lakhüla, I niurü müshete alabah!

Martha, Nü niurü rhangkamlotte arubah.

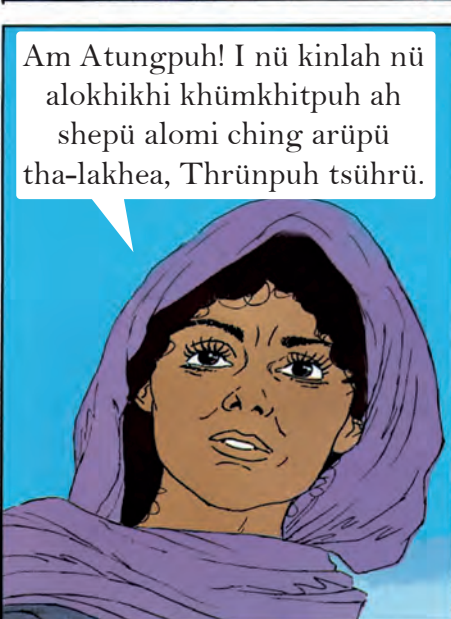
Am, I nü mükheahlah. Api rhangtung lalobah rhangkamlotte arüchoki nyimung akhiam ching.

I rhangkamlotte arükhi tüsho rhangtung. Shepü nü I kheak kincho api alabah. Martha nünü ju kincho nah?

Am Atungpuh! I nü kinlah nü alokhikhi khümkhitpuh ah shepü alomi ching arüpu tha-lakhea, Thrünpuh tsührü.

Api mi küching küching ramazola?

Arang tüsho kheahang, Atungpuh!

Jerusalem ching thiyu sühmüh mülüjhrü bonü
Jisu tüsho ajingyanrübo thsungkheak khite lümjih.

Hapuh nü khinthyinbebo
ahihkhüh rhimochoh.

Harübo hate mutukzakte
rhimosihsho Romrü nü
rhimo rhimobah.

Arünü isa kingaün yam tüsho
lomi thsümünyiem jibbah.

Kukhiuk shuha ahoiang! Kiutonü
thsümünyempü tün-a, mihtsürü
khülang alomi thsungkheak shekhi
julang atsübe yungte.

Jumonü lang Jisu
ju alaksahpü!

Ju kimnü rünte Jihuda
mihtsürü limber bo nü Jisu
Rom bonungrü kilim rama
ajihpü rük thsütte tsah. Arü
julang akheam mah
asheshihpü thsüte thiyukhüm
mülüjihpü ju lakheah.

Bethany ching Jisu lachoki...

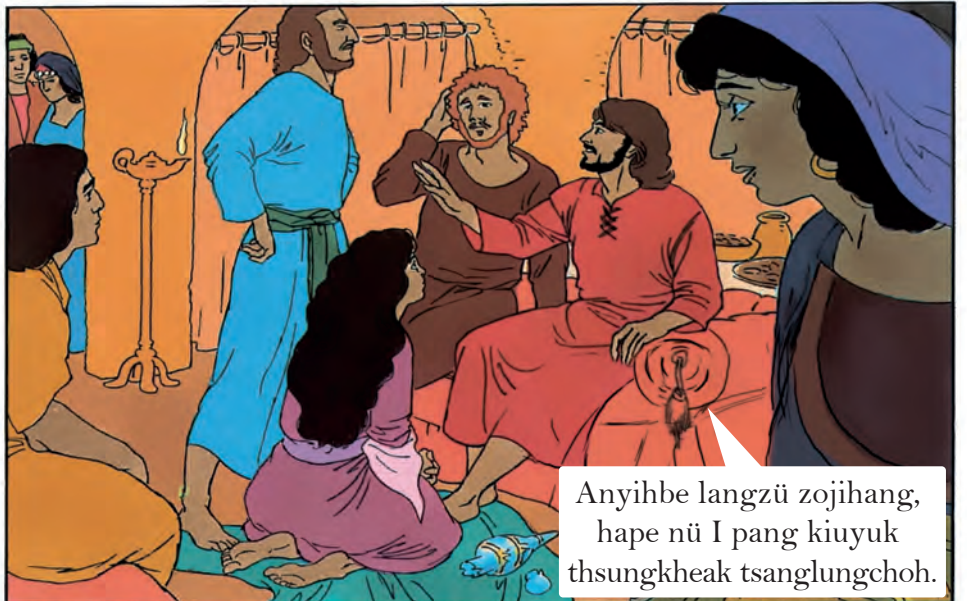
Mary!

Ha Rhümthünyape!
Atün amo ahikkhüh
lakhit tünah!

Zhochih zhokamrü
ki sho jihkhi pü
atsüpe thsüto!

Anyihbe langzü zoihang,
hape nü I pang kiuyuk
thsungkheak tsanglungchoh.

Nahte lang pungho thünyio arubah.
Mih ahihto Jerusalem lim arüchoh.

Jihuda mihtsürü nü Jisu rampü
Jerusalem ching rük akeanang.
Jutüa lala she apinü ju Kiuto
ching wüpu tankih.

Arüing yam aphulung
ching la kiuto ching ju
lang kingaünpung ah.

Pungho thünyio nyimung ching
namphimihnu nunu laksah choh.

Namphimihnu nü kingaün
jihchoh arüingyam ching ju isa
Thrünpuh miki tsüarih shihpü.

Küpü shuhmülanga ajikhhi
namphimihnu kingaün nü
mihtsürü neak chingnü
zuzu jihba?

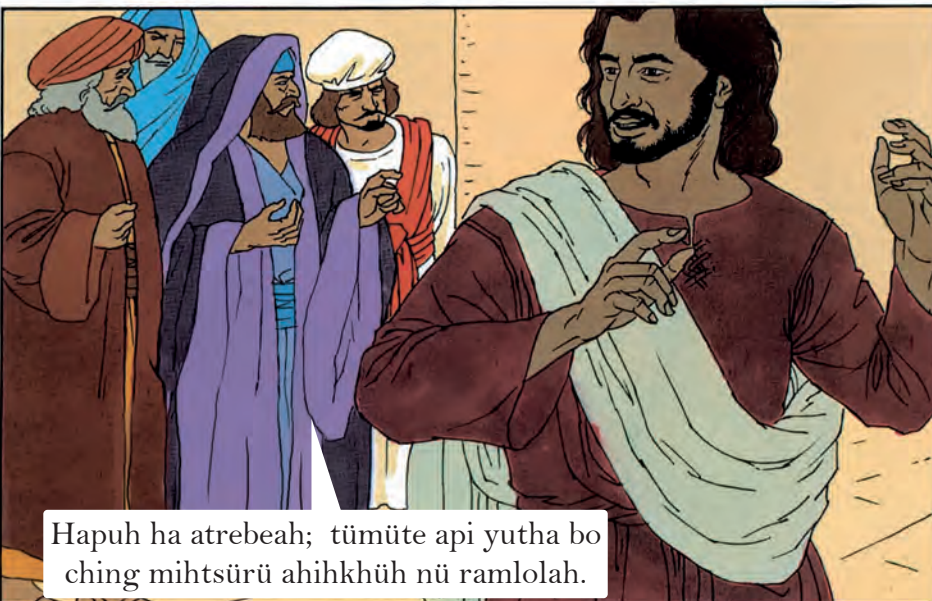
Ju amüsüh arüing yam mühi mihtsürübo sho
thsü mülote tüsho kim mülote alakheah.

Jisu she juching lakheah...

Thrūnpuh yam ju tamkhüntamnü
yam te ajibah, tütüşhe nünü ahüh
jangkhijangrarü yam kamshihchoh.

Hapuh ha atrebeah; tümüte api yutha bo
ching mihtsürü ahikhüh nü ramlolah.

Nahnah isanü api chamkhianü!

Api kilim isa nü rüknü
thsüşho isa nü api ju
aramkhukpah. Jushu
lang alaksakhukpah.

Tütüşhe thünyio tükeak
a müthsübeah. Pungho
thünyio kimching tümüşhe
nyiamnyiam shishi
makhiuk shihbeah.

Kütükhüh nünü hapuh
mo ikilim ajihba?

Jupuh ju Judas Jisu
jingyanrü khülang ah!

Inü Jisu nüsa khah
ching yukjihpah!

Isanü shonak 30 Jisu mo jihpah;
ju yamlarü mo tün samlah.

Pongho thünyio müngüh
Jisunü nyimung anikhüh
late arüchoki apinü
arüngyam ching mihtsürübo
ki thsangtangte mung. Api
azihrünü khite küpkhuk
jihte arürüshe jutulang
mungte arü.

Ju are lim Jisu tüsho ajingyanrü rokhüh
shorüachihpah pungho thünyio mung.

Khihre inü athsübah !

I müthsünü yite inü ha
pungho thünyio nülung
tsühpü aleangte alakheah.

Tana mührü yukhüm zorünü
arüki julang tankihshihpü
thachoh, tütüshe hapuh ha
khüki jute yungte thsüalah.

Alala yo yamlarü thsürü
julang nüsa yo limber thsüpah.

I nüsa lung yamlarü nangte lah.

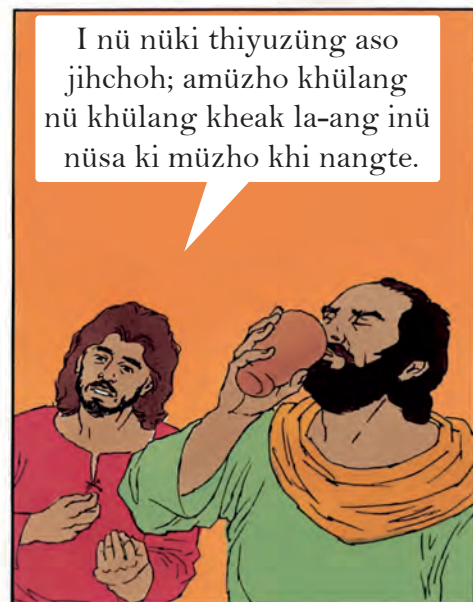
Ha I lümkhite te rhimote la-ang...

Yihkhap ha luang,
ha ju I pang ah.

Pung ha luang, ha ju I thiyih
nü thsungkheak pukkhi. Ha
hote Thrünpuh nü nüki aso
tangzüngkhi rhimochoh.

I nü nüki thiyüzüng aso
jihchoh; amüzho khülang
nü khülang kheak la-ang inü
nüsa ki müzho khi nangte.

Nüsa bolung hatürü amüzho
lasho, mührünü nüsa ju I
jingyanrü boah te amükheahpah.

Atungpuh, küching küching she
inü nü yanpah. I rhangtung nü
thsungkheak jihchoh.

Peter, thunu mukhungyite
nünü 3 ki pante I malokhi.

Ju are kim ching, Jisu tüsho ajingyanrü kiuto chingnü tsoakhin. Tüshe Judas ju arü bolung müla...

I nüsa kheaknü chamkhipah atsobah, tütüshe I puh nü me amüsüh thiyipah. Apinü nüsa arungpah, tüsho nüsa bolung lung labah.

Nünü I wüpfung limro tangpung mükheahlah.

I ju limro, thiyuro tüsho rhangtung. Sheshe I hote nü yungsho I puh kilim arüpu mükok.

Nü haching aleangcholang. I nü khü tsahte wüpah tamkhüntamnüpah.

Apuh, kokalasho, ha thsünü I kheaknü chamkhia pahshihang.

Jutüa lalashe, I mulungkhi yung tüshe nü mulungkhi thsüshang!

Nünü küte thsüpah hatürü kim ching yapkhukhole? Asürüang!
Shepü nü I thsungyukpü lakheanü jupuh thsü haching lah!

I nü shepü müthsüpanü
jupuh ju ramang.

Hello Tsangyupuh!

Judas, nünü amüthsüp khi
nü Messiah bahyukchohte?

Atungpuh, I ke shoachihpashi?

Yung!

Jisu arünü luabahshang api ju. Api jingyanrübo
alala hiümüzütbah alihte tsokhamto.

Jisu ju achang amüeamrü, shepü julang aku juda limber bolung lakhea jupuh kilim pepah yuto. Limshu chingnü Peter tüsho Johan nü yante wü.

Peter ju mahkhap tangpung ching wü.

Nüshe api lung lakhi yungte?

Tütha! I nü hapuh sheanü amükheahshe mümükheah.

Nüshe api lung khülang lakheah yung te?

Jutua lalashe yungte!

Tsükjite! Nüshe api lung lakheah! Nüale Galillee rüah!

Inüa tümüshe mümükheahthe nü tümü thachonü.

Jisu ju Pilate shepü Romrû governor lakhea api kilim pepah arü. Juching mukhunga larü miki jhuda limberü bonü api mutomürate zhite thsungyuk.

Nünü tümü thacho hatükhüh mutomüra khi ha? Tümü müthapate?

Nünü tümü rhimokhea?

Thiyuro thiyumütsan thsüpi thsungkheak I arükheah.

Thiyuro ju tümüah?

Inü amülim tümüşhe api kheaknü müngü. Ha pungho thünyo kim ah. Kүpü julang I nü atrünkhipa; Barabbas tashi Jihuda kiulong thsüpuh tükhepa?

Barabbas!

Barabbas!

Tale nusanü hapuh Jisu kilim inü tümü rhimoshihpü thacho?

Apinü lümchoh api ju kiulungthsupuh ah!

Wümkihang api!

Nünü api kilim tükhecho nü Caesar yo müyamrü yung.

Api thsungthsüte nü akeangnü zuzunü atsopü kuklah.

Barabbas ju tükheto. Api nü lomikiuthsü yak thsümünymkhi yimkhit to.

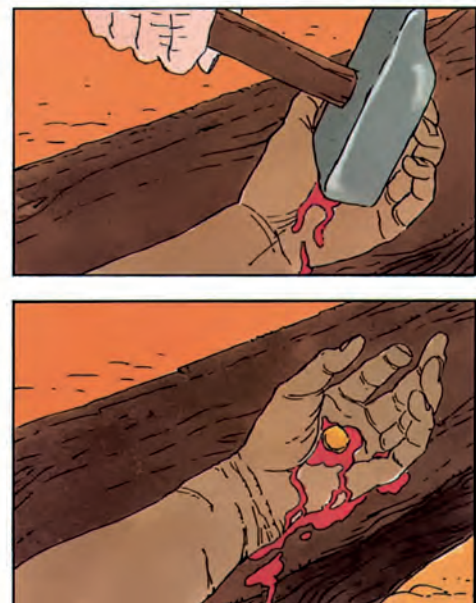
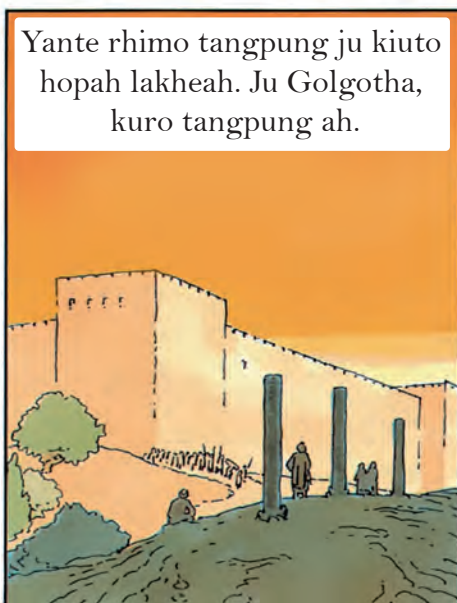
37, 38, 39!

I a hapuh thiyih thsungkheak amülim müla.

Zhiang, Jihudarü kiuung thsüpuh!

Ju kim ching, Judas nü arhimokhi
tünkheak khite mulung ashukkhite
lümkihto.

Inü amülim rhimoto.

Inü amülim mülarü
thiyih pahyukto.

Ju isa thsungkheak tümü thsüpü
lahte? Ju nüyo hahmülang ah!

Jisu ju müzhihrü mahnye lung wümkihto.

Apuh, arü nyak pahjihang,
arü nü tümü rhimochonü
arünü mümükheah.

Ju sangkim kumung ching
thiyumüthsü mahsam nü
thrütkipah hate thate zo:
“Jisu, Jihudarü ki lungthsüpuh.”

Jisu nü ayungshihpü
jihkhi thsunglo-a bah.

Ju ching ponungrü ponü
api khimiyih tünkheak
taptap nyeangnyeang.

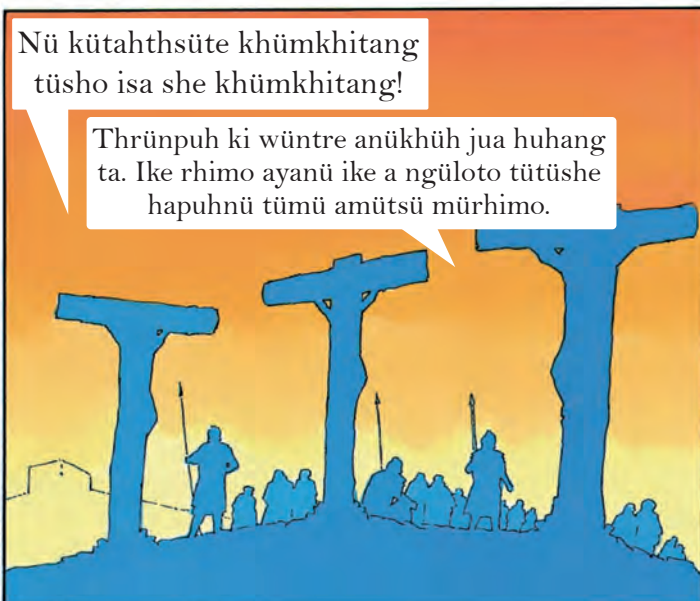
Am! Apinü püpürü
mükhümkhith te?

Nü Thrünpuh tsührüasho nükütah
thsüte sangkim ching junü akiang!

Nü kütahthsüte khümkhithang
tüsho isa she khümkhithang!

Thrünpuh ki wütre anükhüh jua huhang
ta. Ike rhimo ayanü ike a ngüloto tütüshe
hapuhnü tümü amütsü mürhimo.

Nü ki lungthsü arüchoki
ishe lümkhithang!

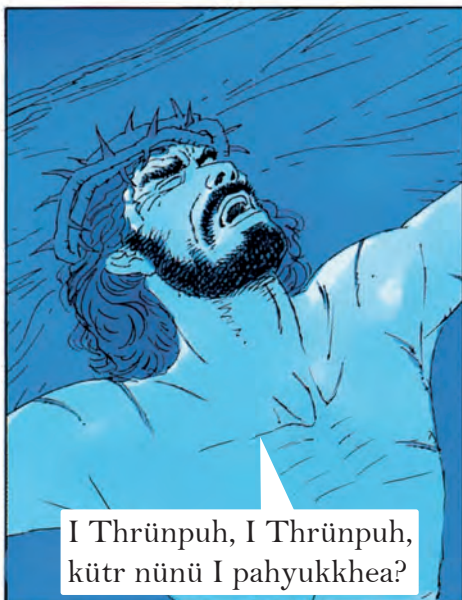
Tsükjite inü nü ki thachoh,
khihnyinü nü I lung asühpung
ching labah.

Yinchi 12 kinghüm anyi
nü sheabah. Athrünkhi
amiting kamapah.

Mary, Jisu abe tüşho Johan api
jingyanrü arüpo sangkim miki zip.

Kheakü nü berü
tüşho tsührü.

I Thrünpuh, I Thrünpuh,
kütr nünü I pahyukkhea?

I ke thürilah!

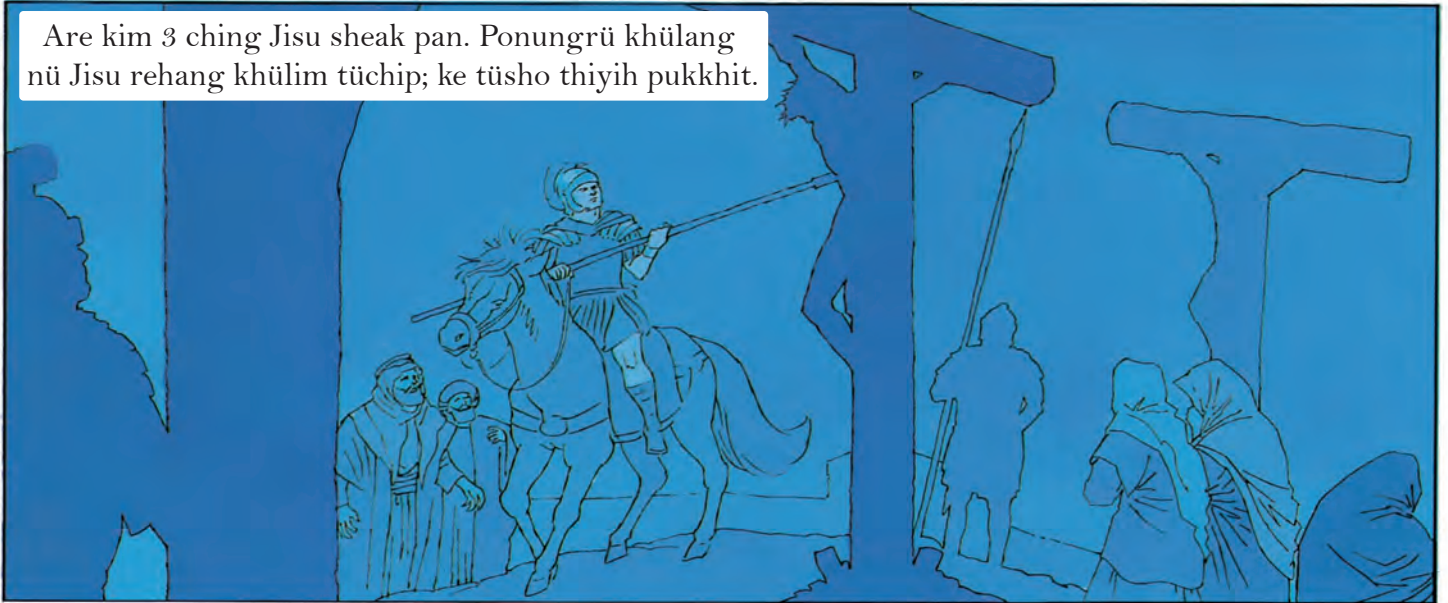
Apuh, Nü khah ching
I me zojihchoh.

Ha panto.

Are kim 3 ching Jisu sheak pan. Ponungrü khülang
nü Jisu rehang khülim tüchip; ke tüsho thiyih pukkhit.

Amüsüh hüm ching thalah:
“ Api ju namphimihnu nunu
nangte alaksahpü pepah wü.”

“Api phitthünakte tüsho
jungnakte isa nyeak han.”
Kheaküa api shea pahto.

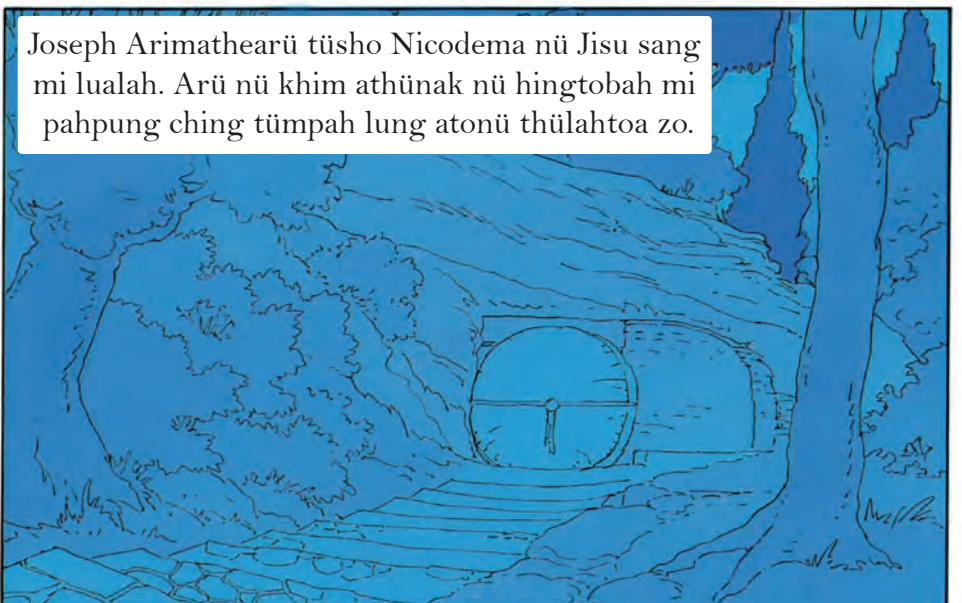
Ha Messia arüpu lakhi
thsü yungte tashi küte?

Joseph Arimathearü tüsho Nicodema nü Jisu sang
mi lualah. Arü nü khim athünak nü hingtobah mi
pahpung ching tümpah lung atonü thülahto zo.

Arang, isanü api kiuyuka
pahkhuk nahnü keoanü.

Pungho thünyo thünyinte
arülim pinkheam nyimung
kim ching, berü mulung
rozeakte alarü khürü lungnü
lahtoa azokhi kiuyuk lim wü.

Lung ju lah-a shunga
lungte tsoa lah!

Asherü polung nusanü küte
thsüpah arhang larü yimchole?
Api alote asürüto. Wüang tüsho
api jingyanrü bo ki thaang!

Peter tüsho Johan nü küyimki
ju sokhea, anyenü shunte
kiuyuk lim wü.

Tümü thsüa la?

Shahshah
akeangkeang ah!

Awünto kiuyuk mi pahpung ching...

Berü, tümü thsükhi tripchole?
Nü shepü yimchole?

Thsangyupuh, nüsä
nü api lutote?

Mary!

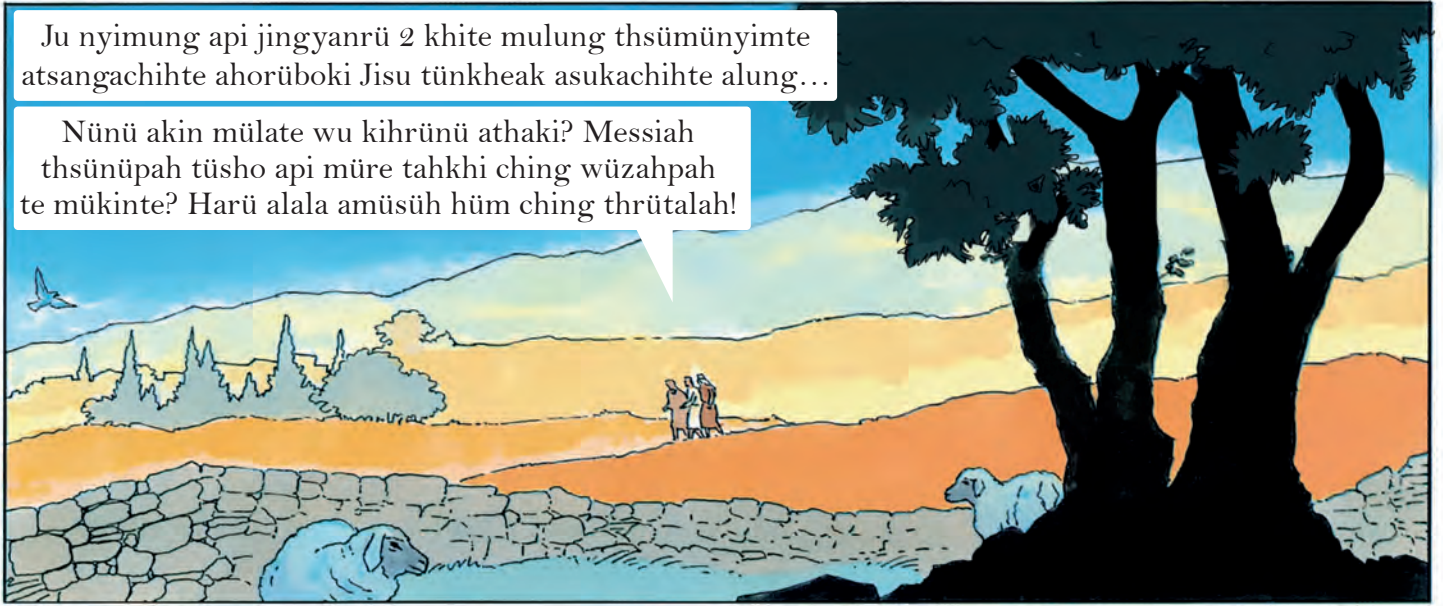
Aputungrü!

I thsungkheaknü nüsä
tütholoshih. I keonyeorü
boki ha thaang, I puh yam
ching, tüsho nü puh yam,
tüsho I Thrünpuh tüsho
nü Thrünpuh kilim I
wülochoh.

Ju nyimung api jingyanrü 2 khite mulung thsümünymte
atsangachihte ahorüboki Jisu tünkheak asukachihte alung...

Nünü akin mülate wu kihrünü athaki? Messiah
thsünüpah tüsho api müre tahkhi ching wüzahpah
te mükinte? Harü alala amüsüh hüm ching thrütalah!

Zukleangnü yimtsühte alachoki
hantopü ju mülate pah...

Tütüshe juju Jisu lang alakheah!

Arünü nyiokheamte tso tüshe Jisu
jingyanrü bolang ashorüpü lang tünji.

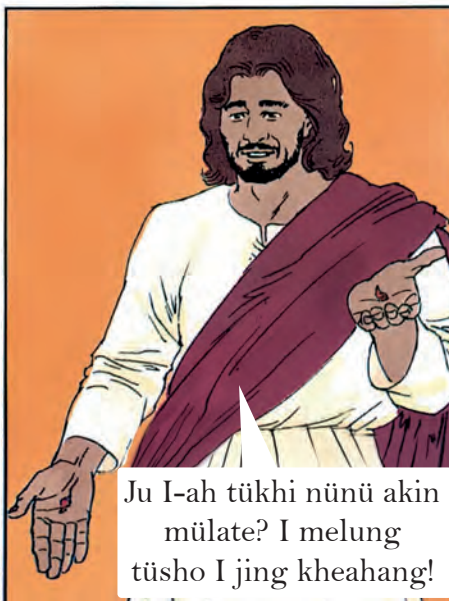
Mary tüsho Peter nüshe ngüto!

Isa nü Atungpuh ngüto!

Zukleangnü...

Nü lung mungtsü lashangte
I mulungkhit choh!

Ju I-ah tükhi nünü akin
mülate? I melung
tüsho I jing kheahang!

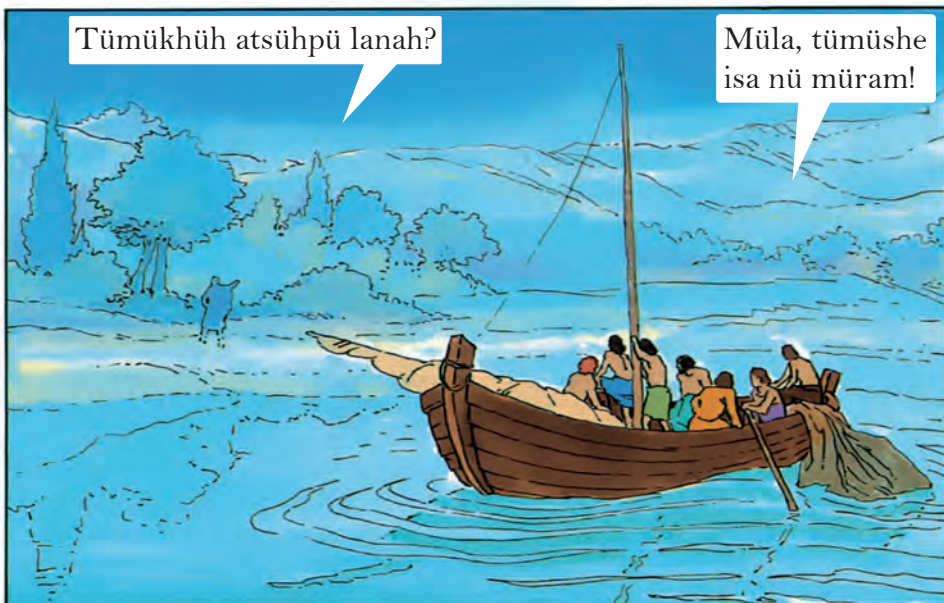

I Tungpuh tüsho
I Thrünpuh!

Nyimumg 40 pante Jisu api jingyanrü bolung akhiuk. Tüsho apinü mihtsürü 500 pante alakhi mikhuhkheah akhiuka huh. Nyimumg khülang api jingyanrü bo Gallilee keto ching thüngüh ramte alakheah...

Tümükhüh atsühpü lanah?

Müla, tümüshe isa nü müram!

Khinthyinpe, ha küte aramkhi!

Juju Atungpuh ah!

Thriphküh lim ju nü keang ju jipyuk ake!

Aputungrül!

Nü I lung arüpassi tüsho I lung yimtsühpashi?

Peter, Nünü I atsütsü
nü müzholate?

Jisu nü Peter ki ha 3
ki keokhi te tha.....

Am Atungpuh, nünü
mükheahlah I nü nü müzholah.

I yo namphimihnubo kümang!

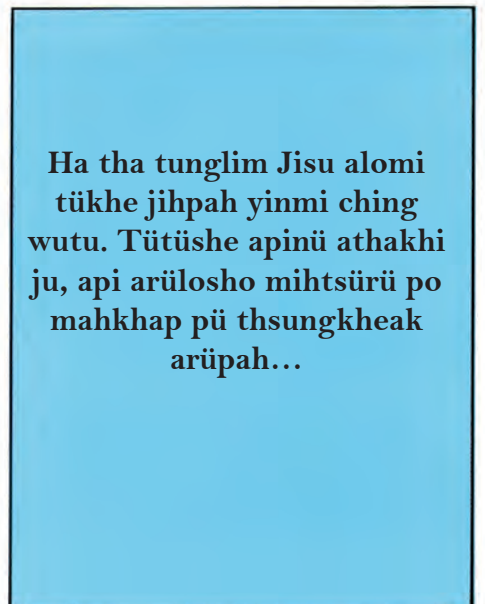

I tunglim yanang!

Yinmi ching tüsho alomi kheak
thiyukhüm sühmüh alala I kilim jihto.
Wüang tüsho Abuh, Atsührü, tüsho
Amüsüh me mung chingnü bapti te
trükshih alala I jingyanrü kamshang,
inü nüsa ki jihkhi thiyukhüm
alala anyipü arüki thsangyuang.

Ha lümkhintang, I nüsa lung kamruhroro labah,
nyimung apan alomi akheam mükhiungyi khiungte.

Ha tha tunglim Jisu alomi
tükhe jihpah yinmi ching
wutu. Tütüshe apinü athakhi
ju, api arülosho mihtsürü po
mahkhap pü thsungkheak
arüpah...

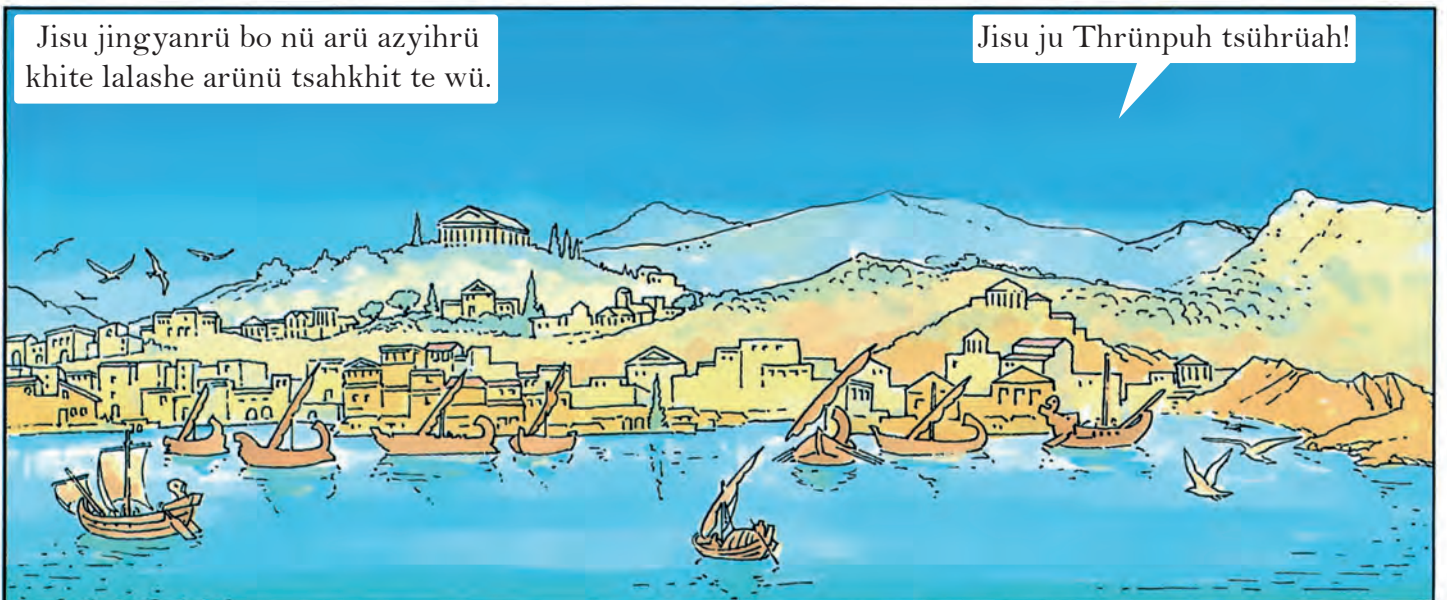
Api Jingyanrü Jerusalem ching aleanglah tamkhüntamnü te. Arü alala kurung kheak Amüsüh me nü mikham. Amüsüh me shepü Jisu Khrista kheak lakheanü ju nangte arüpo kheakshe arülah. Apinü mihtsürü aso kampü mülüjih tüşho api hote Jisu tünkheak wu late thiyumütsan thsüjihchoh.

Ashenü she Jisu tholoa müzokhuk. Thrünpuh nü api rhangkamote arüshih tüşho api Atungpuh kamshih, ju Messia ah.

Jisu jingyanrü bo nü arü azyihrü khite lalashe arünü tsakhkit te wü.

Jisu ju Thrünpuh tsührüah!

Ha yusheak kihümbo ching nü she zhiyukkhi lah.

Apinü isa nyeak api pang ching hanbah sangkim ching she. Jumönü isa anyeak ching sheto tüşho kheakünü rünte Thrünpuhnü amulungkhi ching isa rhangtung lapü kuklah.

Alomi athrünkhi ching Jisu jingyanrü bonü mukhungbah kingaünchoh tüşho amüsüh hüm khete lachoh. Arünü yihkhap yihnakhpah tsühte tüşho sangaso ke yungte Jisu shekhi tünkheak lümkhith te ahiuha rukhüh tsühchoh. Ha thrünpuhnü künsahte alakhi ju api amüzho arübolung chamachihshihpü lakheah, ju arü mulung ching küpü zahlanü arü mükampah alakhi boki amüzho lapü.

Jisu hote Thrünpuh
lümghi mihtsürübo
kheak laki akukkhi arüshih.

Jisu nü isa müzholah! Makshe
tang tüsho api kingaünang!

Thrünpuh nü alomi khite müzhotakkhi hote api
lapkhiung tsührü jih. Sherünü api kheak kinpanü arü
kheaküa mütükheak tütüshe arü lün rhangtung labah.

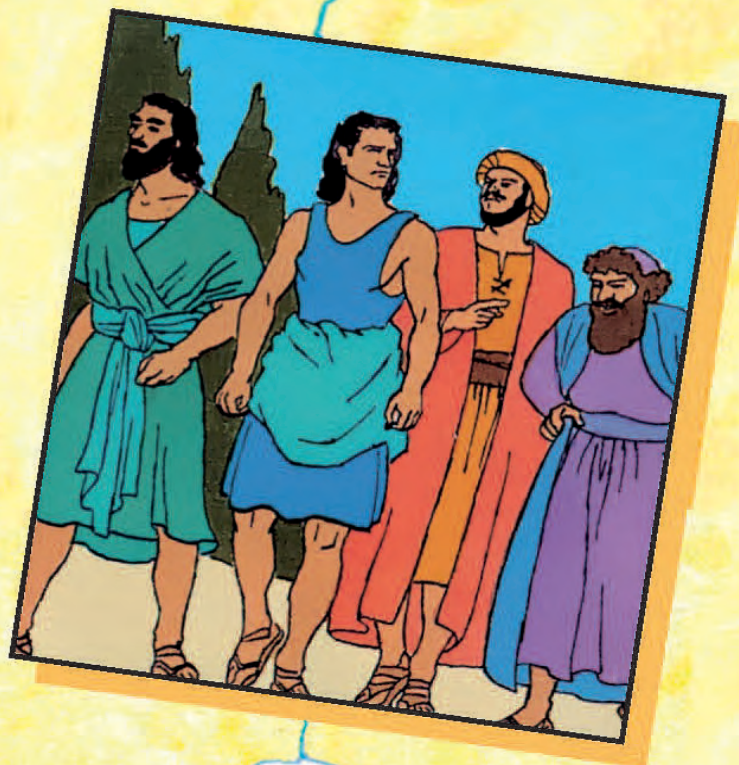
WILLEM DE VINK

Amüsüh Hüm

Jisü yukheanbo amüsüh hüm ching alala thrütyuka zolah. Tümü khehüm she ha nangte khelo, khelote akhekhi ha Amüsüh Hüm nangte müla. Ha hüm ching alala hüm zahlah. Ha thrütpü kam 1500 lute harü hümbo thrütkhit. Kam 1900 hote tsoto ha amüsüh hüm thrütpanpah. Ha ching thiyukhean alala tünkheak zahlah. Künangte Thrünpuh nü mihtsürübo lung rhimokhea. Jisu yukhean hote Thrünpuh ju shepüanü khite mütsante huhchoh.

Jisu yo thiyukhean

1. Mathi- Jisu yo jingyanrü. Api ju ruk-threrü rhimote lakheah. Apinü thanak khi atungto thsüte küte Jisu nü Israel mihtsürübo (Jihudarü) ki asukkhea.
2. Mark- Hapuh ha athrününgetsüng lakheah Jisu nü rhimopü tankihchoki, apinü athrütkehi ahikhkhüh ching Jisu nü khinthinpe rhimokhipo tünkheak thrütalah.
3. Luke: Hapuh ha moli thümürü lakheah. Apinü Jisu ju khite pümkhungte mümükhheah. Luke nü künangte mihtsürübo ki asukte alakheanü ju tünkheak thanakalah.
4. Johan- Hapuh hashe Jisu ruyanrü lakheah. Apinü Jisu ju shepü anü atungto jihte huhchoh. Jisu ju Thrünpuh. Shepü mihtsürü kampah nyak chingnü zuzu jih.

Jisu Züpekhi

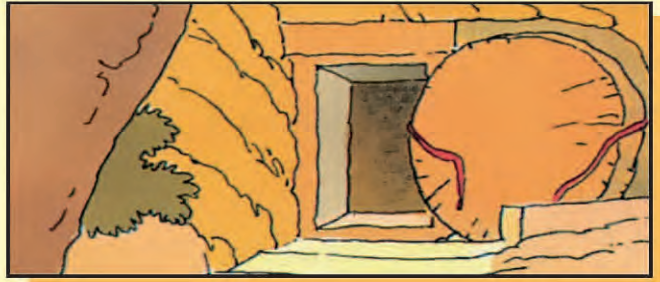
Jisu ape Mary, api mürhangte alakhi kim ching Jisu ha züpe. Alipe ha atsangkhitperü lakheah. Thrünpuhnü Jisu ju azüpeshihpü thsungkheaknü tsanglungto. Ha khinthyinpe atüsonü thakiha azokhi amüsüh hüm ching Jisu marüyite zahlah. Jisu züpekhi ju mih kükheang huhte yungsho tümükhüh tsütakkhi tün yung. Api züpepü tangpung she mülate moshi yam chingnü züpe.

Jisunü khinthyinpe rhimo ahihto rhimoto. Amüsüh hüm ching 40 ki pante athsüngukhi rhimo zahlah. Ju khinthyinpe rhimokhi hote Jisu nü Thrünpuh wu tüsho amüzho tüsho apinü mihtsürü ki rungpi tüsho asühkhi jihpü huhchoh.

Jisu Shekhi tüsho Rhangkamlokhi

Tümü thsükhi Jisu shekhea? Ju amüsüh hüm ching thathünak a huhkhamlah.

Mihpüm alala nü amülim lakmihchoh kimkhürü ching. Thrünpuh nü malokhipü thsüte rhimochoh junü api buk akhiukkhi tüsho masühkhi tünjishihchoh. Jurü ki nyak te jichoh. Harü nyakbo hote nü Thrünpuh kheak müyamte alapü chamkhi shihchoh. Jomonü lang Jisu ju arükheah. Api kütah thsüte pungkhipah Jisunü isa nyak tün thsümüchipü phungkhia hanjih. Ju thsümüchi ju ashe lakheah. Junangte Jisu isa thsungkheak shekhi hote, isa Thrünpuh kheak kheaküa müyamrü te athapü kuklah. Tütüshe nyak rhimote alakhi chingnü chamkhipah alapü yihnüpi lah.

Jisu ashe chingnü rhangkamlote arüto. Thrünpuh nü api rhangtung alaloshihpü mülüjihto. Ju nü Thrünpuh ju ashe kurungkheak she alü wusühmüh lapuh ah te huhchoh.

Tamkhüntamnü

Tümükhüh amülim nünü lakmihpah alakhi la-lasho tüsho nünü Thrünpuh ki alü thüninte müyamte arüpi künsho, nünü she hate tamkhüntamnü pü kuklah.

“Mihmüzhopuh Thrünpuh. Nünü I müzholah. Nünü Jisu jih, lapkhiung tsührü, shepü sangkim ching I nü alakmihkhi anyak rhimo hote sheto. Müzhopah Inü arhimokhi amülimbo chingnü nyak pahjihang. Makshe, Jisu I lung lah. I nü yo lün nü athsüpi künlah. Nünü müzhopah I rungnahnü, nünü amulungkhi rhangtung lapü? I thünyinte nünü I lung lanahnü? Makshe I tamkhüntamnü alokhijih khi thsungkheak. Nünü tümü alokhia zolanü ju rhimoang!”

Jisu tüsho Nü

Jisu yo thiyukhean ching akheam akhimshuh jikhhi ju lah. Jisu kheak mükheahrü tüsho müyamrü ahihto ahokhi tüsho kheakü khiungte lah. Alomi ha müthrito. Atüso ruk mihtsürübo hantsah wüрю donkey yungsho khora tunglim pinpah limtsah müwüchoh, tütüshe kheaküa lolungpe yungsho aphinpe nü wüchoh. Junangte Jisu thsungkheak nü tümü pühthsüte müla. Api isa kheaknü khite thünyinte lah, atüso Israel ching tsakhhi kheaknü alü thünyintak te lah. Api müngüte alapah, tütüshe api ju atsütsüah. Api nüki khite müyamrü thsüpü künlah khihnyi. Nünü api yu anyipü kuklah tüsho amüzhopü kuklah mulungsho.

Nünü Jisu tünkheak alü mükheahpü künlashi tüsho api lung rhangtung lapü?

Nünü Jisu tünkheak alü mükheahpü künlashi tüsho api lung rhangtung lapü? Künsho harü jihalakhi bo rhimopü thsüang.

1. Amüsü hüm khepü tankihang nü thsungkheaknü (alümkhinü Luke hüm chingnü tankihpü kuklah).
2. Tamkhüntamnü pü tankihang nü thsungkheaknü (Thrünpuhki thate tüsho api yu anyite alapü- ju thiyu achak thate alapü lang tülüm).
3. Püpürü kishe Jisu tünkheak thapü tüsho amüsüh yu tha-a ahuhpü thsang. Jisu nü api ruyanrü alala rukhüh mukhungpah tüthsukachihte tüsho pekihte püpürü kishe api tünkheak alü mükheahshihpü künlah.

Translator Name: **Dr. James Yimchunger**

Publisher: KRISTALAYA MERCY MISSION

Printed: Kristalaya Printers

Text and illustrations: Willem de vink

Copyright 1993 Stitching Wereldtaal, Rotterdam, The Netherlands,

Published in Dutch as “Jezus Messias”. Edition in **Yimchunger** 2025:

ISBN: - 978-94-93321-46-5 Digital copyright under the terms of the

Creative commons BY-SA licence. All right of translation, reproduction and adaptation reserved for all countries. Worldwide co-edition organized and produced by: Wycliffe Netherlands.

E-mail: jmpbk.app@gmail.com Web: jesusmessiahcomicmedia.com/india

JISU MESSIA

Ha Jisu Messia tünkheak thiyuro yukhean ah. ApiIsrael ching lakhi kam 2000 hote tsoto. Api shorü rübonü she khite müyinsahte ngü. Shenü she apinü arhimokhi ruk mürhimo. Shenü she apinü athakhi nangte mütha. Küching Jisu tsahyukpanü khinthyinpe lang tünji. Api nü asühpü tüsho asühkhi sherünü api yu thakhi anyichonü jihchoh. Zukleangnü ju kimbo thsü hoapahto. Api thiriri nü api laksahpü tünji. Tütüshe junü arün müthsü. Khe-ake tümü tünjichonü, Jisu nü rhimokhi nürhangtung ching apinü küte rhimotonü!

Language : Yimkhiung

ISBN : 978-94-93321-46-5